

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

2011 Yılı 4. Çeyrek
Ekim-Kasım-Aralık

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Mart 2012, Ankara

İÇİNDEKİLER

1	GENEL PAZAR VERİLERİ	1
1.1	YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	1
1.2	İŞLETMECİ GELİRLERİ VE KÂRLARI	2
1.3	İŞLETMECİ YATIRIMLARI	5
1.4	TOPLAM TRAFİK	6
1.5	İSTİHDAM	10
2	SABİT PAZAR VERİLERİ	12
2.1	ABONE SAYILARI	12
2.2	SABİT PAZARDA GELİRLER	14
2.3	SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ	15
2.4	SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	18
2.5	KISA NUMARALAR	24
2.6	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
2.7	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	25
2.8	ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA	26
2.9	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	27
2.10	SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ	27
2.11	SABİT PAZARDA YATIRIM	28
3	İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ	29
4	MOBİL PAZAR VERİLERİ	41
4.1.	ABONE SAYISI VE PENETRASYON	41
4.2.	MOBİL ABONE PROFİLİ	45
4.3.	MOBİL TRAFİK HACMİ	54
4.4.	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	57
4.5.	KISA NUMARALAR	57
4.6.	SMS VE MMS	59
4.7.	MOBİL GELİR	61
4.8.	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	64
4.9.	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	65
4.10.	MOBİL YATIRIM	67

5	DİĞER HİZMETLER	69
5.1.	ALTYAPI HİZMETLERİ.....	69
5.2.	KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	70
5.3.	UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	72
5.4.	UYDU PLATFORM HİZMETLERİ	73
5.5.	GMPCS HİZMETLERİ.....	73
5.6.	REHBERLİK HİZMETLERİ	74
5.7.	OKTH HİZMETLERİ	76
6	SONUÇ	77

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1-1 TOPLAM GELİRLERİN DAĞILIMI, 2010, MİLYAR TL	3
ŞEKİL 1-2 İŞLETMELERİN TOPLAM GELİRDEN ALDIĞI PAY, %.....	3
ŞEKİL 1-3 TOPLAM YILLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA.....	7
ŞEKİL 1-4 TOPLAM ÜÇ AYLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	8
ŞEKİL 1-5 TRAFİK DAĞILIMI, %	9
ŞEKİL 1-6 TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	9
ŞEKİL 1-7 İSTİHDAM, 2011 4. ÇEYREK.....	10
ŞEKİL 1-8 İSTİHDAM DEĞERLERİNİN DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK, %.....	10
ŞEKİL 1-9 TOPLAM İSTİHDAMIN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK.....	11
ŞEKİL 1-10 TOPLAM İSTİHDAMIN KADIN-ERKEK DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK	11
ŞEKİL 2-1 SABİT ABONE SAYISI VE PENETRASYON	12
ŞEKİL 2-2 YILLIK SABİT GELİRLERİN DAĞILIMI, %	14
ŞEKİL 2-3 SABİT ÜÇ AYLIK GELİRLERİN DAĞILIMI, %.....	15
ŞEKİL 2-5 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİNİN DAĞILIMI, MİLYON TL	16
ŞEKİL 2-5 STH-TT İLGİLİ HİZMET GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	17
ŞEKİL 2-6 STH-TT TELEFON HİZMETLERİ GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	18
ŞEKİL 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, %.....	19
ŞEKİL 2-8 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRİÇİ) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	20
ŞEKİL 2-9 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRLERARASI) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	21
ŞEKİL 2-10 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (MOBILE DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %.....	21
ŞEKİL 2-11 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (YURTDIŞINA DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	22
ŞEKİL 2-12 STH – TT SABİTTE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	23
ŞEKİL 2-13 STH – TT MOBİLDE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	23
ŞEKİL 2-14 STH-TT SABİTTEN BAŞLATILAN TOPLAM TRAFİKTEKİ PAYLARI, %.....	24
ŞEKİL 2-15 SABİT MOU, DAKİKA	26
ŞEKİL 2-16 SABİT ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA, DAKİKA	26
ŞEKİL 2-17 ARPU, 2011, TL.....	27
ŞEKİL 2-18 TT’NİN YATIRIMLARI, MİLYON TL	28
ŞEKİL 2-19 ÜÇ AYLIK TT YATIRIM MİKTARI, MİLYON TL.....	28
ŞEKİL 3-1 GENİŞBANT İNTERNET ABONE SAYISI	29
ŞEKİL 3-2 XDSL ABONE SAYISI.....	31
ŞEKİL 3-3 TÜRKİYE VE AB ÜYE ÜLKELERİN SABİT İNTERNET BAĞLANTI ÇEŞİDİ YÜZDELERİ, %	33
ŞEKİL 3-4 HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİN DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK	34
ŞEKİL 3-5 MOBİL BİLGİSAYARDAN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK.....	35
ŞEKİL 3-6 MOBİL CEPTEN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK.....	35
ŞEKİL 3-7 AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE’DE HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİNİN DAĞILIMI, %.....	36
ŞEKİL 3-8 SABİT GENİŞBANT ABONELERİNİN İŞLETMECI BAZINDA DAĞILIMI, %.....	37
ŞEKİL 3-9 BAZI AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE’DE PERAKENDE SABİT GENİŞBANT HİZMETLERİNDEKİ YERLEŞİK VE ALTERNATİF İŞLETMECI PAYLARI, %	38
ŞEKİL 3-10 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN NÜFUSA GÖRE SABİT-MOBİL GENİŞBANT PENETRASYON ORANLARI, %	39
ŞEKİL 3-11 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN HANEHALKINA GÖRE SABİT GENİŞBANT PENETRASYON ORANLARI, % ...	39
ŞEKİL 3-12 “.TR” UZANTILI ALAN ADLARININ DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK	40
ŞEKİL 3-13 IP ADRESİ ÜLKE BİLGİSİ	40
ŞEKİL 4-1 MOBİL ABONE SAYISI VE TOPLAM NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	41
ŞEKİL 4-2 MOBİL ABONE SAYISI VE 0-9 YAŞ HARIÇ NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	42
ŞEKİL 4-3 FATURALI-ÖN ÖDEMELİ MOBİL GENİŞBANT ABONE SAYILARI, 2011 4. ÇEYREK, BİN	43
ŞEKİL 4-4 TÜRKİYE VE BAZI AVRUPA ÜLKELERİNİN MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %.....	44
ŞEKİL 4-5 YILLARA GÖRE TÜRKİYE VE AB ÜLKELERİ MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %	44
ŞEKİL 4-6 ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	45
ŞEKİL 4-7 BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE ÖN ÖDEMELİ/FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	46
ŞEKİL 4-8 3G ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %	46
ŞEKİL 4-9 BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE 2G-3G ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	47

ŞEKİL 4-10 İŞLETMECİ BAZINDA TOPLAM ABONE SAYILARI, MİLYON.....	48
ŞEKİL 4-11 TOPLAM TAŞINAN NUMARA SAYILARI.....	48
ŞEKİL 4-12 MNT KAPSAMINDA MOBİL İŞLETMECİLERİN NET GELEN ABONE SAYILARI, BİN	49
ŞEKİL 4-13 MOBİL İŞLETMECİLERİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	50
ŞEKİL 4-14 MOBİL İŞLETMECİLERİN ABONE KAYIP ORANLARI (CHURN RATE), %	51
ŞEKİL 4-15 İŞLETMECİ BAZINDA ÖN ÖDEMELİ / FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	51
ŞEKİL 4-16 ÖN ÖDEMELİ ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	52
ŞEKİL 4-17 FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	53
ŞEKİL 4-18 ABONELERİN BİREYSEL-KURUMSAL BAZDA AYRIMI, %	53
ŞEKİL 4-19 MOBİL İŞLETMECİLERİN DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM TRAFİK MİKTARLARI, ...	54
ŞEKİL 4-20 MOBİL İŞLETMECİLERİN TRAFİĞE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	55
ŞEKİL 4-21 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, %	56
ŞEKİL 4-22 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	56
ŞEKİL 4-23 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	59
ŞEKİL 4-24 İŞLETMECİ BAZINDA SMS SAYISI, MİLYAR ADET	60
ŞEKİL 4-25 İŞLETMECİ BAZINDA MMS SAYISI, MİLYON ADET	60
ŞEKİL 4-26 YILLAR İTİBARIYLA MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN GELİR, MİLYAR TL.....	61
ŞEKİL 4-27 MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN ÜÇ AYLIK GELİRLER, MİLYAR TL.....	61
ŞEKİL 4-28 MOBİL İŞLETMECİLERİN GELİRE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	62
ŞEKİL 4-29 MOBİL İŞLETMECİLERİN GELİR DAĞILIMI, %.....	63
ŞEKİL 4-30 MOBİL İŞLETMECİLERİN İŞLETMECİ BAZINDA GELİR DAĞILIMI, 2011 4. ÇEYREK, %	63
ŞEKİL 4-31 MOBİL ARPU, TL	64
ŞEKİL 4-32 ÖN ÖDEMELİ MOBİL ARPU, TL.....	65
ŞEKİL 4-33 FATURALI MOBİL ARPU, TL.....	65
ŞEKİL 4-34 YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	67
ŞEKİL 4-35 İŞLETMECİ BAZINDA YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	68
ŞEKİL 4-36 ÜÇ AYLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL.....	68
ŞEKİL 5-1 KABLO İNTERNET ABONE SAYISI	71

ÇİZELGELER LİSTESİ

ÇİZELGE 1-1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI.....	1
ÇİZELGE 1-2 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	2
ÇİZELGE 1-3 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	3
ÇİZELGE 1-4 DİĞER İŞLETMELERİN GELİR BİLGİLERİ, TL.....	4
ÇİZELGE 1-5 NET KÂR	4
ÇİZELGE 1-6 TOPLAM YILLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-7 TOPLAM ÜÇ AYLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-8 DİĞER İŞLETMELERİN YATIRIM BİLGİLERİ, TL	6
ÇİZELGE 2-1 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYILARI, 2011 4. ÇEYREK.....	13
ÇİZELGE 2-2 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK	13
ÇİZELGE 2-3 STH İŞLETMELERİNİN KART SATIŞI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, ...	14
ÇİZELGE 2-4 STH HİZMETLERİ	16
ÇİZELGE 2-5 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	19
ÇİZELGE 2-6 SABİT TELEFONLARDAN EN ÇOK ARANAN KISA NUMARALAR, 2011 4. ÇEYREK.....	25
ÇİZELGE 2-7 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
ÇİZELGE 3-1 İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-2 YÖNTEMLER BAZINDA DİĞER İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-3 İSS PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK.....	32
ÇİZELGE 3-4 İSS HİZMETLERİ.....	32
ÇİZELGE 4-1 3G HİZMETİ KULLANICI VERİLERİ	42
ÇİZELGE 4-2 EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER, 2011 4. ÇEYREK	57
ÇİZELGE 4-3 AVEA, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 4. ÇEYREK.....	57
ÇİZELGE 4-4 VODAFONE, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 4. ÇEYREK.....	58
ÇİZELGE 4-5 TURKCELL, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 4. ÇEYREK	58
ÇİZELGE 4-6 MOBİL İŞLETMELERİN MOU DEĞERLERİ, DAKİKA	66
ÇİZELGE 4-7 AB MOU KIYASLAMASI	66
ÇİZELGE 5-1 ALTERNATİF İŞLETMELERİN FİBER UZUNLUKLARI, 2011 4. ÇEYREK.....	69
ÇİZELGE 5-2 ALTYAPI İŞLETMELERİNİN ABONE SAYILARINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK	70
ÇİZELGE 5-3 ALTYAPI HİZMETLERİ	70
ÇİZELGE 5-4 KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	71
ÇİZELGE 5-5 UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	72
ÇİZELGE 5-6 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK.....	72
ÇİZELGE 5-7 UYDU PLATFORM HİZMETLERİ.....	73
ÇİZELGE 5-8 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK.....	73
ÇİZELGE 5-9 GMPCS HİZMETLERİ	74
ÇİZELGE 5-10 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK.....	74
ÇİZELGE 5-11 REHBERLİK HİZMETLERİ.....	75
ÇİZELGE 5-12 ÇAĞRI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 4. ÇEYREK	75
ÇİZELGE 5-13 OKTH HİZMETLERİ	76

1 Genel Pazar Verileri

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza belirli dönemlerde göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Raporda 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemine (Ekim-Kasım-Aralık) ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

5 Mart 2012 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 351 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 556'dır. Çizelge 1-1'de yetkilendirilmiş işletmecilerin sunulan hizmetlere göre dağılımına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM PAN Avrupa Mobil Telefon Sisteminin Kurulması ve İşletilmesi ve IMT-2000/UMTS Altyapılarının Kurulması ve İşletilmesi ile Hizmetlerinin Sunulması	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	23
	Uydu Platform Hizmeti	4
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	68
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	141
	Sabit Telefon Hizmeti	67
	Kablolu Yayın Hizmeti	14
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	6
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	1
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	37
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	2
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	62
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	5
	Sabit Telefon Hizmeti	101
	Rehberlik Hizmeti	14
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	6
TOPLAM		556

1.2 İşletmeci Gelirleri ve Kârları

Telekomünikasyon sektöründe toplam gelirlerin yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında özellikle mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelirler başta olmak üzere artış yaşandığı görülmektedir. Çizelge 1-2’de Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2007 yılından itibaren yıllık net satış gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2010 yılında 21,2 milyar TL’ye yaklaşan toplam net satış gelirleri 2009 yılına göre %2,23 oranında artmıştır. 2011 yılında ise tahmini net satış gelirleri 22,8 milyar TL düzeyindedir.

Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri

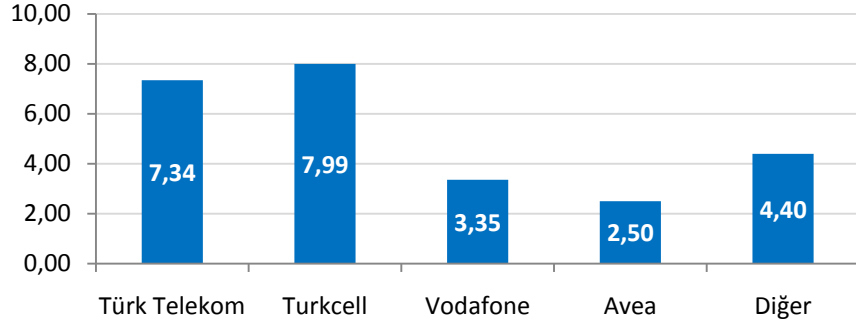
Net satış (TL)	2007	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	7.524.286.818	7.734.891.747	7.700.260.858	7.340.362.030	7.374.599.665
Turkcell	7.483.035.848	7.875.874.606	8.025.025.237	7.991.150.227	8.030.300.214
Vodafone	2.614.000.000	2.778.218.000	2.584.989.000	3.349.822.000	4.333.479.363
Avea	1.655.490.115	1.973.025.289	2.406.805.292	2.497.421.759	3.080.495.071
TOPLAM	19.276.812.781	20.362.009.642	20.717.080.387	21.178.756.016	22.818.874.314

*2007-2010 yılları için işletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır. 2011 yılı işletmecilerin Kurumumuza gönderdiği üç aylık gelir bilgilerinin toplamı olup, kesinleşmiş değildir.

Şekil 1-1’de 2010 yılı sonu itibariyle toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı 4,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Şekil 1-2’de ise bu gelirlerin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2010 yılında toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin %31,24’ünü Turkcell, %28,70’ini Türk Telekom, %13,10’unu Vodafone, %9,76’sını Avea ve %17,20’sini diğer işletmeciler almıştır.

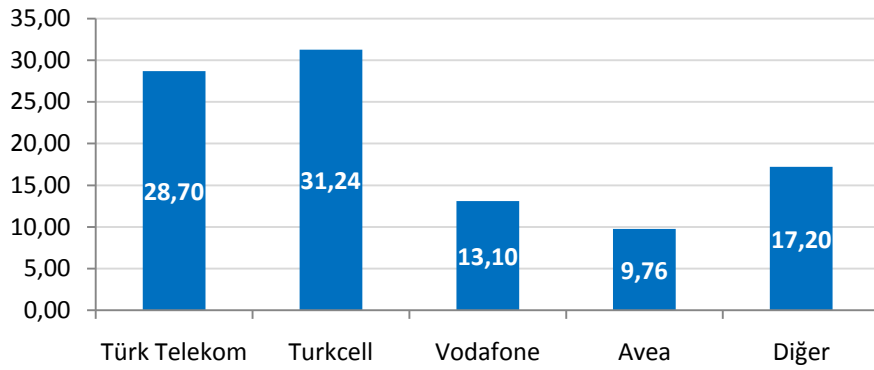

Şekil 1-1 Toplam Gelirlerin Dağılımı, 2010, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, %

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil işletmecilerin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmektedir. 2011 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 5,34 milyar TL, ikinci çeyrekte 5,67 milyar TL, üçüncü çeyrekte 6,03 milyar TL, dördüncü çeyrekte ise 5,79 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri

Net satış (TL)	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
T.Telekom	1.847.782.224	1.859.580.319	1.858.989.634	1.808.247.488
Turkcell	1.839.762.745	1.975.344.309	2.173.561.365	2.041.631.794
Vodafone	947.287.000	1.074.250.102	1.177.255.000	1.134.687.262
Avea	702.832.512	759.036.482	816.306.789	802.319.289
TOPLAM	5.337.664.481	5.668.211.212	6.026.112.788	5.786.885.833

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği üç aylık gelir bilgileridir. Kesinleşmiş değildir.

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki alternatif işletmecilerin 2011 yılı çeyrekler itibariyle gelir bilgileri verilmektedir. Birden fazla lisansı olan ve gelir kırılımını veremeyen işletmecilerin gelir bilgileri ana faaliyet alanında yer almaktadır. Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2011 birinci çeyrekte yaklaşık 1,1 milyar TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 1,15 milyar TL, üçüncü çeyrekte 1,24 milyar TL ve dördüncü çeyrekte 1,33 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri 2011 1. çeyrek için yaklaşık 6,42 milyar TL düzeyinde, 2011 2. çeyrek için 6,82 milyar TL, 2011 3. çeyrek için 7,27 milyar TL ve 2011 4.çeyrek için 7,12 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Gelir Bilgileri, TL

İşletmeci Türü	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
İSS	754.223.296	804.208.260	859.378.551	887.527.655
STH	94.533.735	96.414.705	144.572.520	129.322.269
ALTYAPI	112.844.109	121.425.225	103.370.443	127.960.162
UYDU PLATFORM	29.572.111	33.370.257	24.407.659	28.506.287
UYDU TELEKOM	34.284.631	38.764.100	37.800.249	43.699.408
REHBERLİK	19.536.410	17.200.572	21.373.070	18.497.169
KABLO YAYIN	28.651.254	37.113.499	45.321.497	88.897.898
GMPCS	3.763.421	3.850.309	4.074.895	3.630.555
OKTH	1.529.389	1.626.303	1.782.898	2.574.479
TOPLAM	1.078.764.592	1.153.973.230	1.242.081.781	1.330.615.882

Çizelge 1-5'te ise Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2006-2010 yılları arasında elde ettikleri net kâr rakamlarına yer verilmektedir. Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2010 yılı toplam net kârı yaklaşık 3,91 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektör genelinde net kar toplamı ise yaklaşık 3,98 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-5 Net Kâr

Net kâr (TL)	2006	2007	2008	2009	2010
T.Telekom	2.977.494.813	3.158.384.702	2.610.791.956	2.746.613.306	2.956.000.797
Turkcell	1.857.157.839	1.901.863.845	2.777.908.000	2.237.697.000	2.154.605.000
Vodafone	-371.613.230	-559.548.560	-582.206.309	-1.397.657.291	-239.277.770
Avea	-732.172.622	-51.644.380	-514.343.382	-1.240.086.183	-962.938.607
TOPLAM	3.730.866.800	4.449.055.607	4.292.150.265	2.346.566.832	3.908.389.420

*Net kâr rakamları işletmecilerin yıllık olarak gönderdikleri kesinleşmiş gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6'da ve Çizelge 1-7'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2007-2011 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına ve 2011 yılı üç aylık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Toplam yıllık yatırım bilgilerine bakıldığında 2011 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla Türk Telekom'un yatırımında %24,77 oranında bir artış görülmektedir. Aynı dönemler için Turkcell'in yatırımları %14,75 oranında artarken, Vodafone yatırımları %23,34, Avea yatırımları ise %4,64 oranında azalmıştır.

Çizelge 1-6 Toplam Yıllık Yatırım

Yatırım (TL)	2007	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	1.033.192.969	1.375.310.179	1.214.950.018	1.099.376.770	1.371.661.333
Turkcell	904.261.000	587.380.000	1.823.087.000	779.323.342	894.292.038
Vodafone	380.979.959	446.725.928	1.556.997.971	1.043.320.000	799.790.152
Avea	160.257.254	958.236.891	1.208.795.929	838.780.574	799.871.483
TOPLAM	2.478.691.182	3.367.652.998	5.803.830.918	3.760.800.686	3.865.615.006

Çizelge 1-7'de yer alan üç aylık yatırım bilgilerine bakıldığında; 2011 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarının yaklaşık 746 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 884 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 938 milyon TL ve dördüncü çeyrekte 1,3 milyar TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-7 Toplam Üç Aylık Yatırım

Yatırım (TL)	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
T.Telekom	112.541.139	278.445.064	361.060.072	619.615.058
Turkcell	94.361.622	200.090.984	238.532.142	361.307.289
Vodafone	359.089.000	190.306.778	139.549.000	110.845.374
Avea	179.769.169	215.383.695	198.376.879	206.341.740
TOPLAM	745.760.930	884.226.521	937.518.093	1.298.109.461

Çizelge 1-8'de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin 2011 yılı çeyrekler itibariyle yatırım bilgileri verilmektedir. Diğer işletmeciler tarafından 2011 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 999 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 145

milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 161,9 milyon TL ve dördüncü çeyrekte ise yaklaşık 429,3 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2011 ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %92,6, ikinci çeyrekte %12,5, üçüncü çeyrekte %13 ve dördüncü çeyrekte ise %32,3'dür.

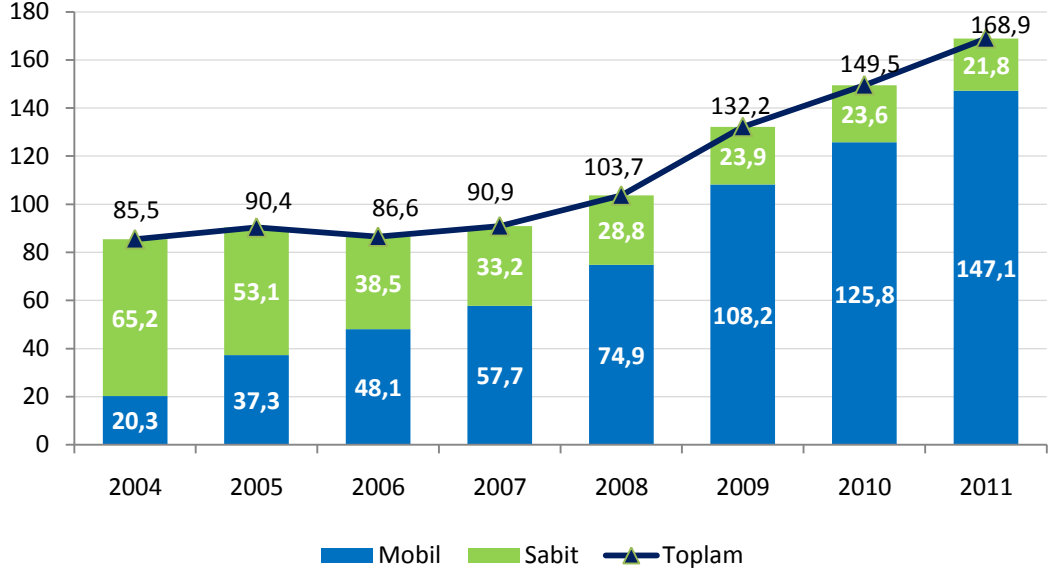
Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Yatırım Bilgileri, TL

	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
Diğer İşletmeciler	999.052.277	144.758.622	161.894.266	429.343.263

1.4 Toplam Trafik

Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Şekil 1-3'de 2004 yılından itibaren yıllık trafik miktarlarına bakıldığında, toplam trafiğin durağan bir eğilim izlediği, ancak 2008 yılında artışa geçtiği görülmektedir. Diğer taraftan, toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibariyle mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2011 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı % 13 artarak 168,9 milyar dakikayı geçerken, bu trafik miktarının yaklaşık %87'sini mobil trafik oluşturmaktadır.

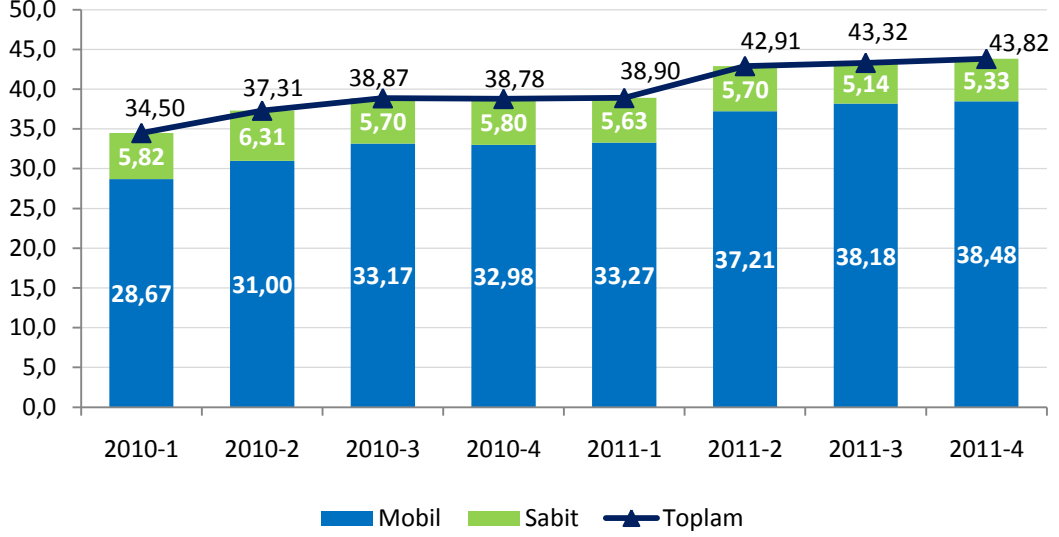
Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Şekil 1-4'de¹ 2010 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 38,48 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,33 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %0,8 oranında, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %3,7 oranında artmıştır. 2010 yılı dördüncü çeyrekte yaklaşık 38,78 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2011 yılı dördüncü çeyrekte yaklaşık 43,82 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

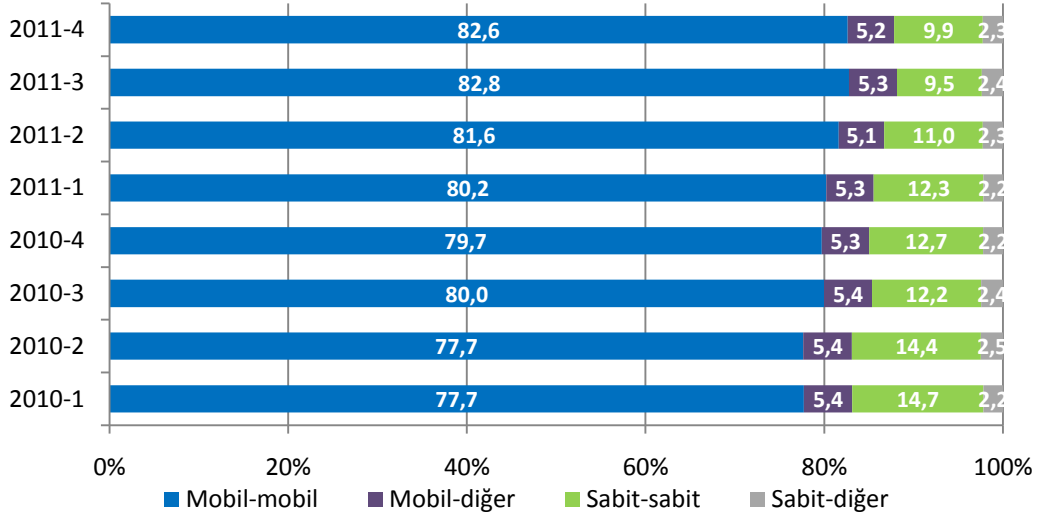
¹ Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından 2011 yılı üçüncü üç aylık döneme ilişkin trafik verileri düzeltilerek tekrar gönderildiğinden, Şekil 1-4, Şekil 1-5 ve Şekil 1-6 grafiklerinde ilgili döneme ilişkin bilgiler güncellenmiştir.

Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

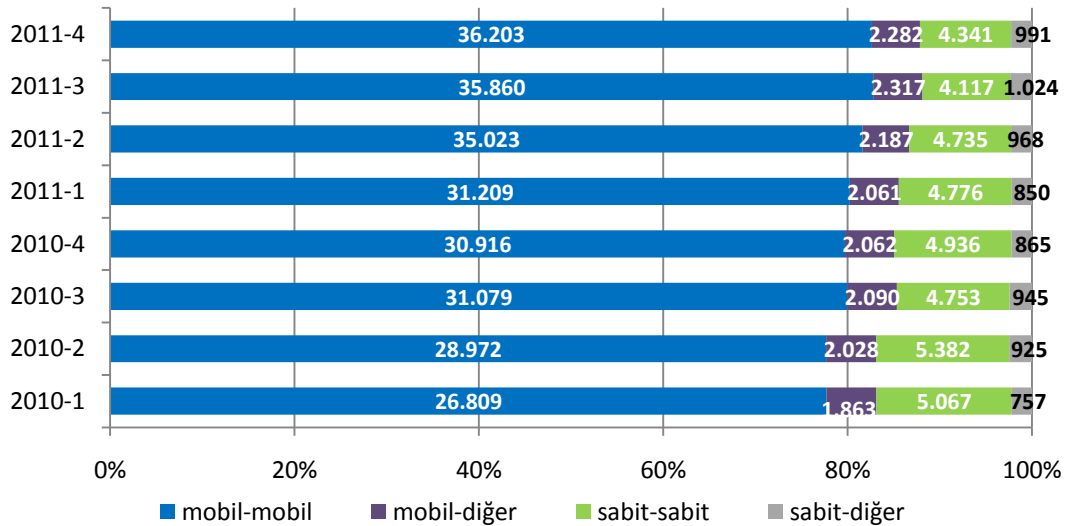
Şekil 1-5 ve Şekil 1-6'da Türkiye telekomünikasyon pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlere göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde kıyaslanmaktadır. Şekilde görüleceği üzere, trafiğin büyük bir kısmını (%82,6) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır. Söz konusu trafik mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşmaktadır. Toplam arama trafiği üçer aylık dönemler itibariyle kıyaslandığında, 2011 yılı dördüncü çeyrek döneminde bir önceki döneme göre mobilden mobile arama trafik payı ve sabitten sabite doğru trafiğin toplam içindeki payının arttığı görülmektedir.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, %

2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %17,1 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %12,05 oranında azalış göstermiştir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı %0,96 oranında artarken, sabitten sabite trafik miktarı %5,44 oranında artmıştır.

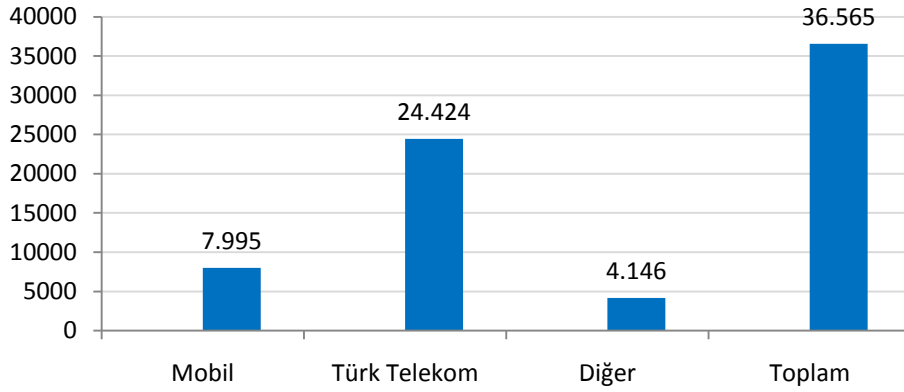
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

1.5 İstihdam

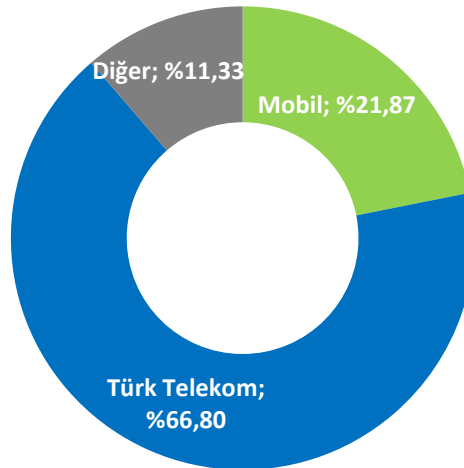
Şekil 1-7’de 2011 dördüncü çeyrek dönem itibariyle Türk Telekom, mobil işletmeciler ve sektördeki diğer işletmecilerin istihdam ettiği çalışan sayılarına yer verilmektedir. Türk Telekom’un çalışan sayısı 24.424, mobil işletmecilerin toplam çalışan sayısı 7995 ve diğer işletmecilerin çalışan sayısı 4146 olarak gerçekleşmiştir. 2011 birinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 37.677, ikinci çeyrekte 38.237, üçüncü çeyrekte 37.189 ve dördüncü çeyrekte 36.565’dir.

Şekil 1-7 İstihdam, 2011 4.Çeyrek

Şekil 1-8’de sektördeki toplam istihdam değerlerinin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. Sektör çalışanlarının %66,80’ni Türk Telekom’da, %21,87’si mobil sektörde ve %11,33’ü diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.

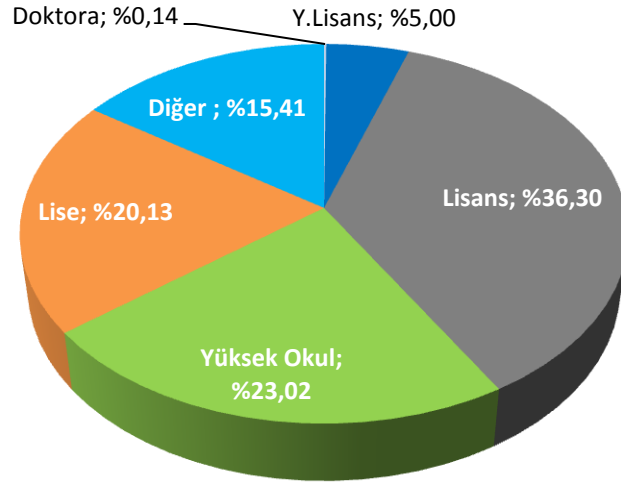
Şekil 1-8 İstihdam Değerlerinin Dağılımı, 2011 4. Çeyrek, %

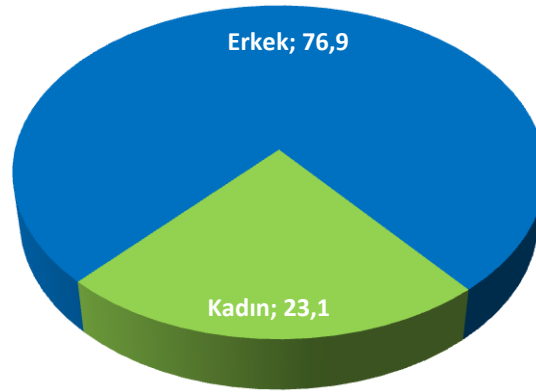
Şekil 1-9'da sektördeki toplam çalışan sayısının 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle eğitim durumuna göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,30), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir.

Şekil 1-9 Toplam İstihdamın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

Şekil 1-10'da sektördeki toplam çalışan sayısının kadın erkek dağılımı verilmektedir. Buna göre 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle sektörde toplam çalışanların %76,9'unu erkek, %23,1'ini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Şekil 1-10 Toplam İstihdamın Kadın-Erkek Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

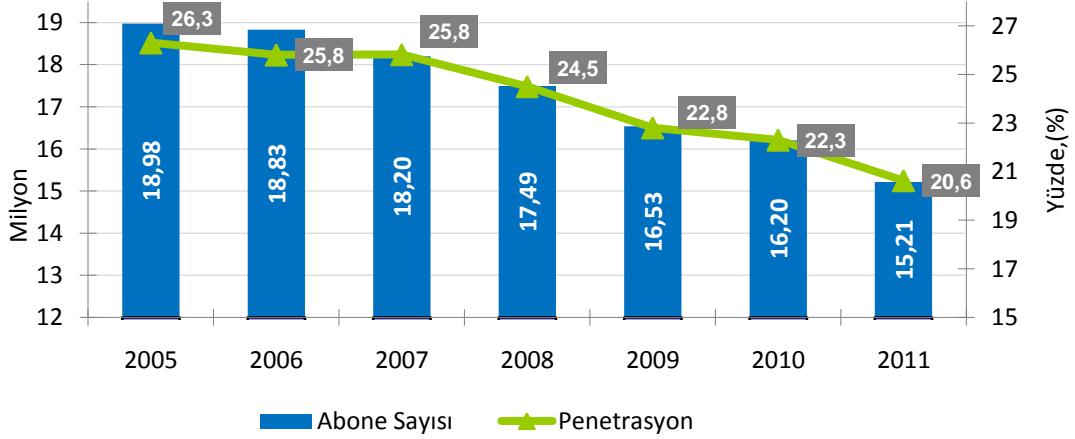

2 Sabit Pazar Verileri

2.1 Abone Sayıları

Sabit hat penetrasyonu, mobil telefon kullanımındaki artışın da etkisiyle düşme eğilimindedir. 2011 yılı sonu itibariyle 15,21 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %20,6 seviyelerine düşmüştür (Şekil 2-1). Bununla birlikte; Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.

Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon

Sabit telefon hizmetleri sunan STH işletmecilerinin 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle kullanıcı bilgilerine Çizelge 2-1’de yer verilmektedir. Söz konusu dönemde taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 313.663, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 260.306 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 366.306 kişidir.²

² Toplam 106 adet Sabit Telefon Hizmeti sunan işletmeciye ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-1 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayıları, 2011 4. Çeyrek

Yöntem	Kullanıcı Sayısı
Taşıyıcı Ön Seçimi	313.663
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	260.306
Diğer Erişim Yöntemleri	366.306
TOPLAM	940.151

Çizelge 2-2'de tüm yöntemlerle ulaşılan kullanıcı sayısı açısından STH işletmecilerinin kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre kullanıcı sayısına göre Superonline ilk sırada yer almakta, onu Millenicom, Bizfonik, Turknet ve Vodafone Net İletişim izlemektedir.

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 4. Çeyrek

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	23,59
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	23,15
Bizfonik Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	19,87
Turknet İletişim Hizmetleri A.Ş.	14,69
Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş.	13,70
Vodafone Alternatif Telekom Hizmetleri A.Ş.	2,54
TTNet A.Ş.	0,46
Telekutu İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.	0,23
Roitel Telekomünikasyon A.Ş.	0,17
İş Net Elektronik Bilgi Üretim Dağıtım Tic. ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	0,09
Diğer	1,50

Sabit telefon hizmeti sunan işletmeciler ön ödemeli kartlar ile de kullanıcılara arama hizmetleri sunmaktadır. 2011 dördüncü çeyrekte toplam satılan ön ödemeli kart adedi 2.475.068 olup, kart satışı adedine göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-3'de verilmektedir. Kart satış adedine göre en yüksek paya sahip işletmeciler arasında sırasıyla MEG Danışmanlık, MLT Telekomünikasyon, İkon İletişim, Millenicom, Superonline ve Vodafone Net yer almaktadır.

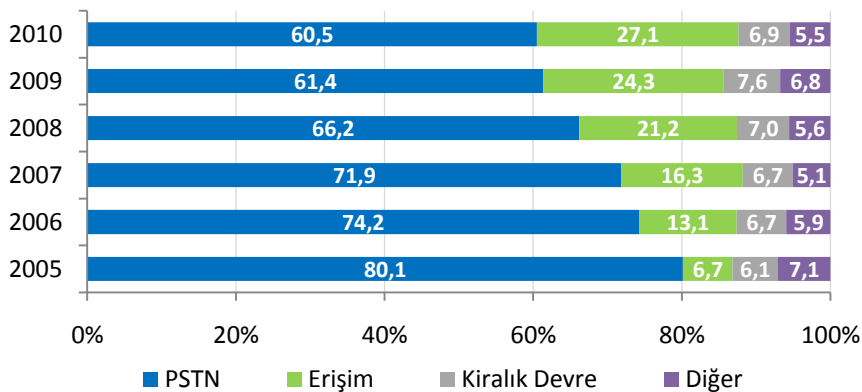
**Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına Göre Pazar Payları,
2011 4. Çeyrek**

İşletmeci	Pazar Payı (%)
MEG Danışmanlık ve Pazarlama Tic. Ltd. Şti.	23,70%
MLT Telekomünikasyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	23,19%
İkon İletişim Telekomünikasyon A.Ş.	16,81%
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	16,57%
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	6,87%
Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş.	6,06%
TSM Bilişim Teknolojileri Hizmetleri Tic. ve San. A.Ş.	2,58%
Cellfon Telekomünikasyon Ltd.Şti.	1,31%
Global İletişim Hizmetleri A.Ş.	0,96%
Diğer	1,95%

2.2 Sabit Pazarda Gelirler

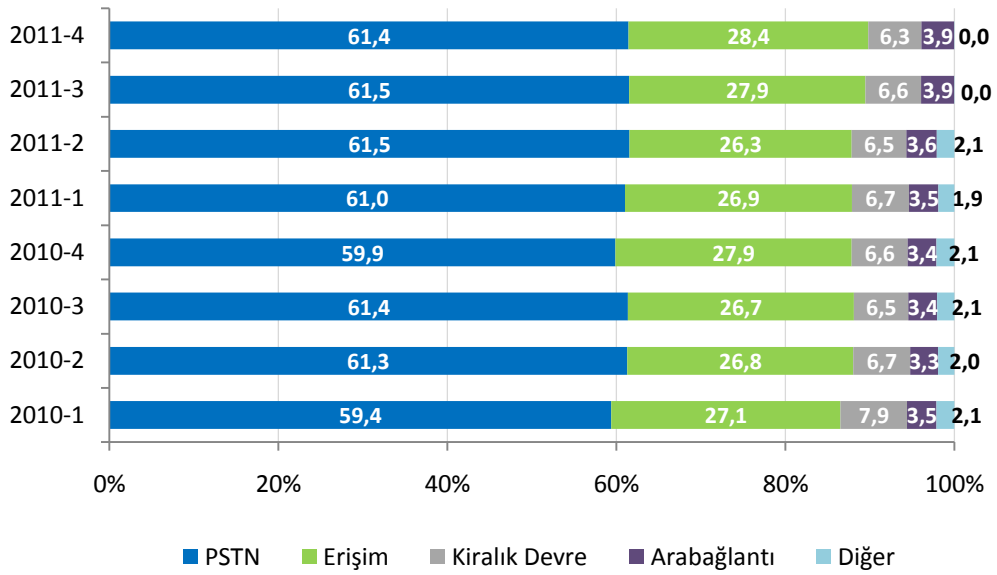
Şekil 2-2’de sabit pazarda Türk Telekom’un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2005 yılında toplam gelirlerin %80,1’ini oluşturan PSTN gelirlerinin, 2010 yılında toplam gelirlerdeki payı % 60,5’e düşmüştür. Erişim gelirleri 2005 yılında toplam gelirin %6,7’sini oluştururken, 2010 yılında toplam gelirlerdeki payı %27,1’e çıkmıştır. 2010 yılında kiralık devre gelirleri, toplam sabit gelirlerin %6,9’u iken, arabağlantı, yerel ağ paylaşımı, yurtdışı hesaplama ve teleks-teleteks gelirlerinin oluşturduğu diğer gelirler toplam sabit gelirlerin %5,5’ini oluşturmaktadır.

Şekil 2-2 Yıllık Sabit Gelirlerin Dağılımı, %

2010 yılı birinci çeyrekte itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit gelirlerin dağılımına yer verilen³ Şekil 2-3'te görüleceği üzere, bir önceki yılın aynı döneminde toplam gelirin %59,9'unu oluşturan PSTN gelirleri, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde toplam gelirin %61,4'ünü teşkil etmektedir. Bir diğer önemli gelir kalemi olan erişim gelirleri 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde toplam gelirlerin %27,9'unu oluştururken, bu oran 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde %28,4 olarak gerçekleşmiştir. Son üç aylık dönemde toplam gelirin %6,3'ünü kiralık devre gelirleri,%3,9'unu arabağlantı gelirleri teşkil etmiştir.

Şekil 2-3 Sabit Üç Aylık Gelirlerin Dağılımı, %

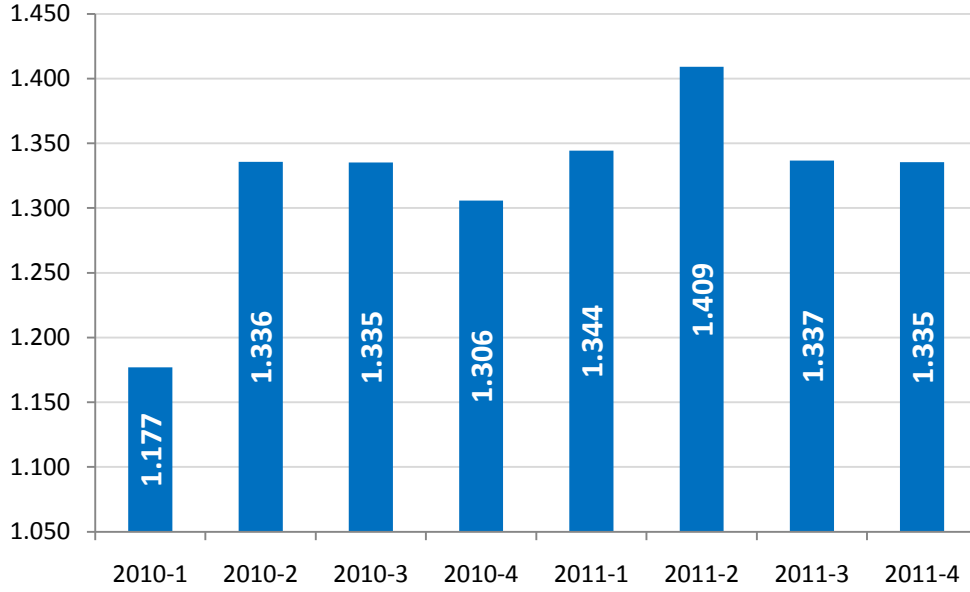

2.3 Sabitten Arama Gelirleri

2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle sabitten arama gelirleri (brüt) 1.335 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre %2,2 oranında artarken bir önceki döneme göre %0,15 oranında düşmüştür.

³ Türk Telekom'un 2011 yılı üçüncü çeyrek gelir ve yatırım verileri işletmeciden gelen bilgiler doğrultusunda güncellenmiştir.

Şekil 2-4 Sabitten Arama Gelirlerinin Dağılımı, Milyon TL

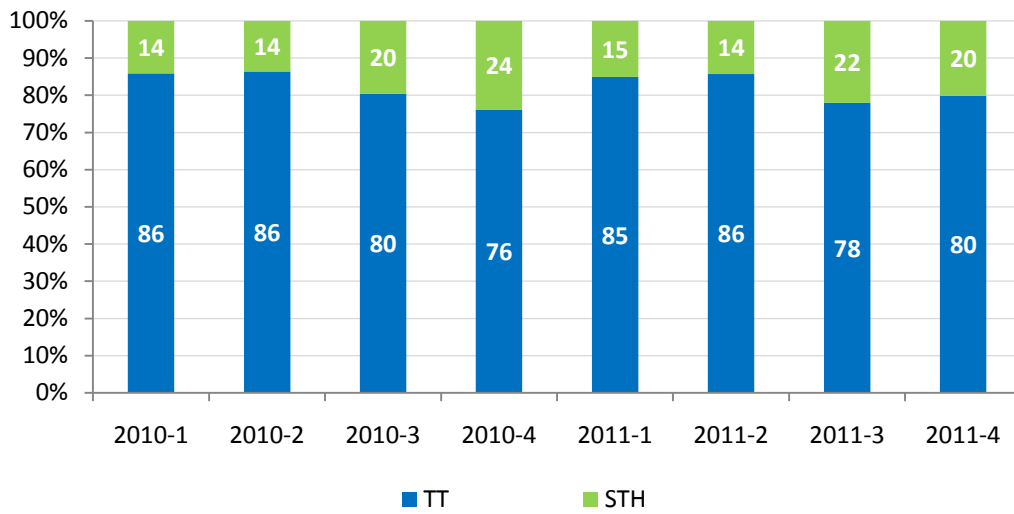
Çizelge 2-4'te 2011 yılı çeyrekler itibariyle STH işletmecilerinin bu hizmetlerden elde ettikleri gelirlere ve kullanıcı sayılarına yer verilmektedir. Dördüncü çeyrekte yaklaşık 940 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmıştır. Bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 2011 ilk çeyrekte yaklaşık 94,5 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 96,4 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 144,6 milyon TL ve dördüncü çeyrekte yaklaşık 129,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-4 STH Hizmetleri

Dönem	Kullanıcı Sayısı	Ön Ödemeli Kart Satış Adedi	Gelir, TL
2011-1	1.001.674	3.238.215	94.533.735
2011-2	763.743	4.269.267	96.414.705
2011-3	899.557	3.143.445	144.572.520
2011-4	940.151	2.475.068	129.322.269

Şekil 2-5’de STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom’un ilgili hizmet gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir⁴. STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde pazar payları %24 olurken, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %20 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH-TT İlgili Hizmet Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

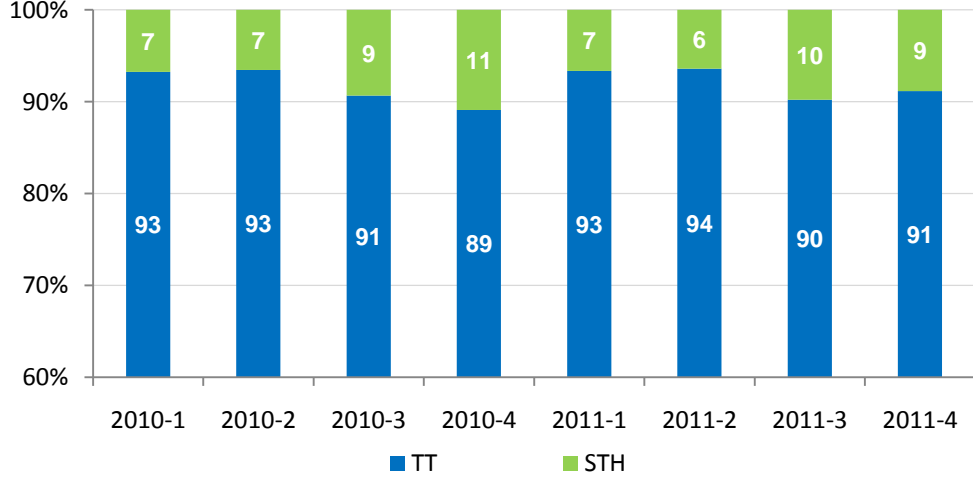
Şekil 2-6’da STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom’un toplam telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir.⁵ Söz konusu gelirlere göre STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un pazar payları 2010 yılı dördüncü çeyreğinde sırasıyla %11 ve %89 iken, 2011

⁴ Şekil 2-6; STH işletmecilerinin Kurumumuza göndermiş olduğu üçer aylık gelir bilgileri ile Türk Telekom’un aynı dönemlerde Kurumumuza bildirmiş olduğu şehirlerarası, uluslararası ve mobile giden aramalardan elde edilen gelir bilgileri kullanılarak elde edilmiştir. Ayrıca STH işletmecilerine iliçi telefon pazarının açılmasıyla, 2009 yılı üçüncü çeyrekte itibaren ilgili hizmet gelirlerine iliçi arama gelirleri de dâhil edilmiştir. 2010 yılı ikinci çeyrek verileri 2009 yılından bu yana yürütülen “Veri Kalitesinin Yükseltilmesi” çalışmaları kapsamında güncellenmiştir.

⁵ Türk Telekom’un şehiriçi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır. Bununla birlikte; elektronik haberleşme sektöründe sahip oldukları diğer yetkilendirmeler kapsamında başka hizmet alanlarında da faaliyet gösteren bazı STH işletmecileri gelir kalemlerini ayrıştırmış olarak verememekteydi. Ancak 2010 yılından itibaren STH işletmecilerine ait söz konusu ayrıştırmış gelir bilgileri yaklaşık olarak elde edilebilmiştir.

yılının dördüncü üç aylık döneminde sırasıyla %9 ve %91 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-6 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

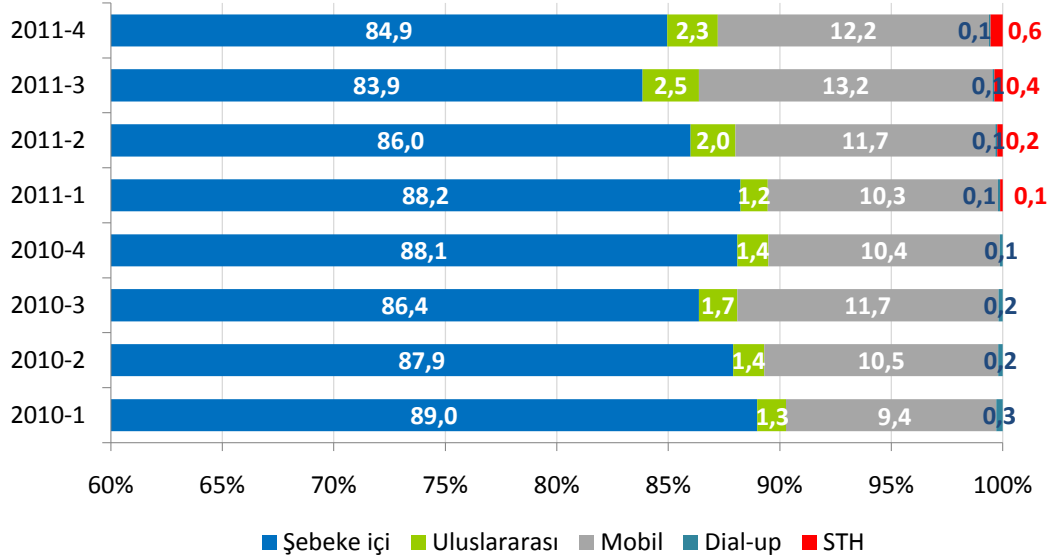

2.4 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

Şekil 2-7'de ve Çizelge 2-5'de sabit telefon trafik miktarı ve oranların dağılımına yer verilmektedir. Üçer aylık dönemlerde trafikte yaşanan gelişmelerin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %88,1 olan şebeke içi trafiğin toplam trafikteki payının 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde %84,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %13,2'sini oluşturan mobile doğru trafik 2011 yılının son çeyreğinde toplam trafiğin %12,2'sini teşkil etmiştir.

Şekil 2-7 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %

2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde yaklaşık 5,24 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2011 yılı son üç aylık döneminde %12,1 oranında azalarak 4,61 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılının üçüncü çeyreği ile karşılaştırıldığında Türk Telekom trafiğinin %3,1 oranında arttığı görülmektedir.

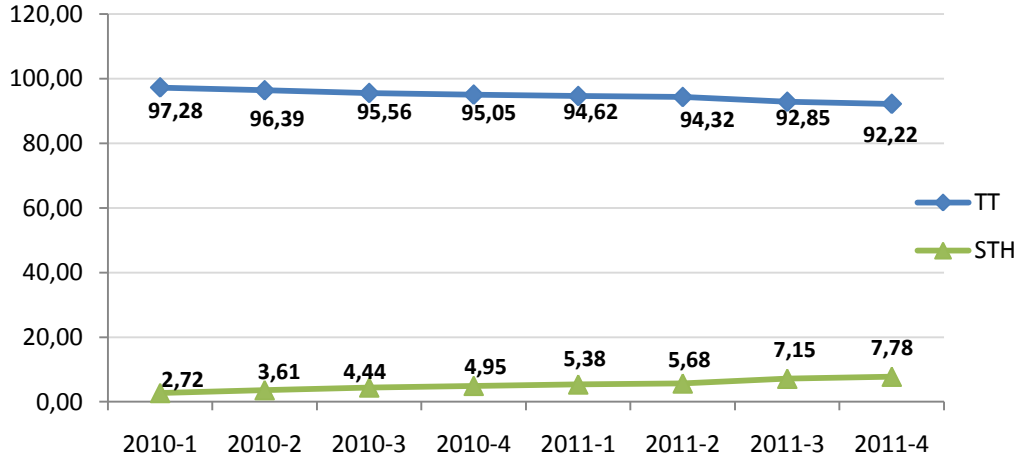
Çizelge 2-5 Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik dağılımı	2010-1	2010-2	2010-3	2010-4	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
Şebeke içi	4.841	5.108	4.478	4.621	4.463	4.377	3.752	3.918
Uluslararası	70	81	89	73	64	102	113	105
Mobil	513	610	608	544	522	593	589	561
Çevirmeli-bağlantı (dial-up)	16	12	10	7	6	5	4	3
STH					6	13	17	26
Toplam	5.440	5811	5.185	5.245	5.115	5.089	4.475	4.612

Şekil 2-8'de 2010 ve 2011 yılı çeyrekler itibariyle STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehiriçi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %7,15 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemdeki payı %7,78 olarak

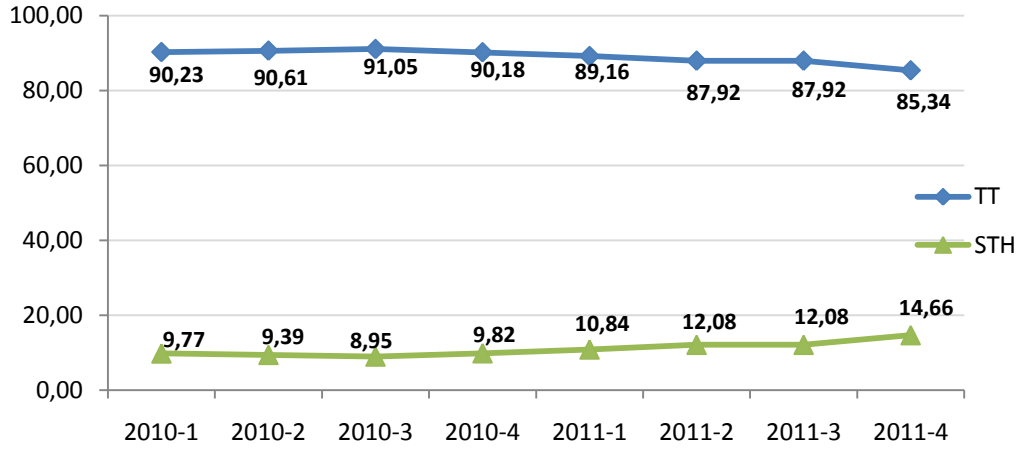
gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un payı ise bir önceki üç aylık dönemde %92,85 iken, bu üç aylık dönemde %92,22'ye düşmüştür.

Şekil 2-8 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirçi) Trafiki Kıyaslaması, %

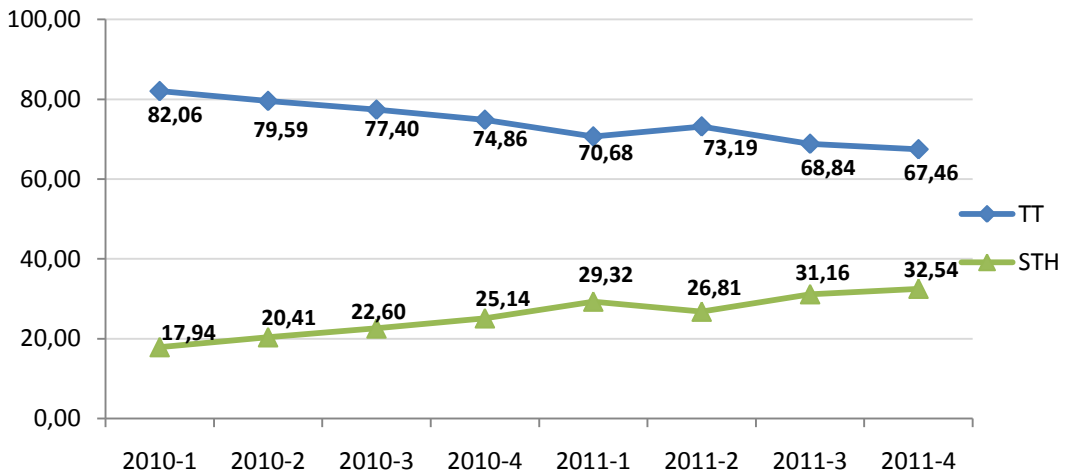
Şekil 2-9'da STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirlerarası trafik miktarındaki payları 2010 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2011 yılı son üç aylık dönemde şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %14,66, Türk Telekom'un ise %85,34 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-9 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafik Kiyaslaması, %

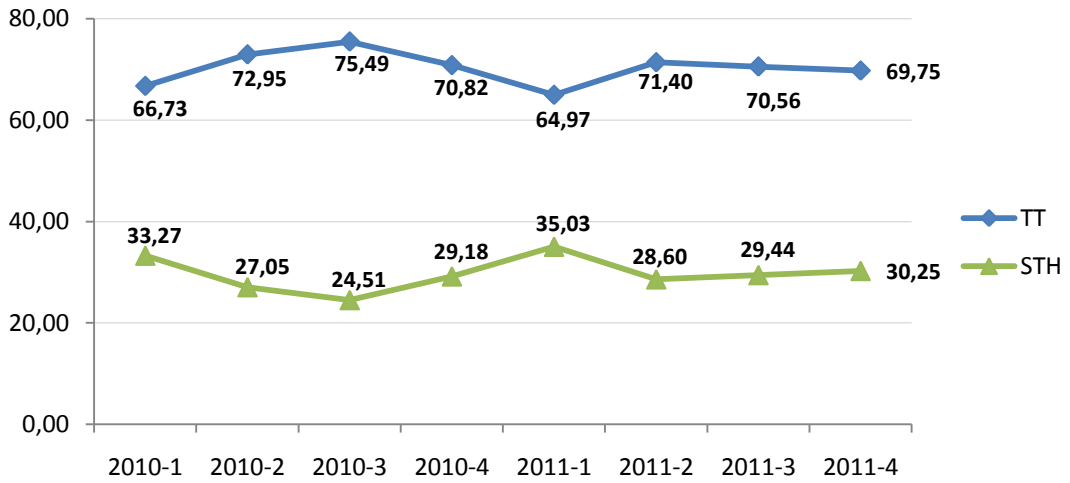
Şekil 2-10'da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un başlattıkları mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2010 yılının dördüncü üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %25,14 iken, 2011 yılının son üç aylık döneminde aldıkları pay %32,54 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un pazar payı ise aynı dönemler için %74,86'dan %67,46'ya düşmüştür.

Şekil 2-10 STH – TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafik Kiyaslaması, %

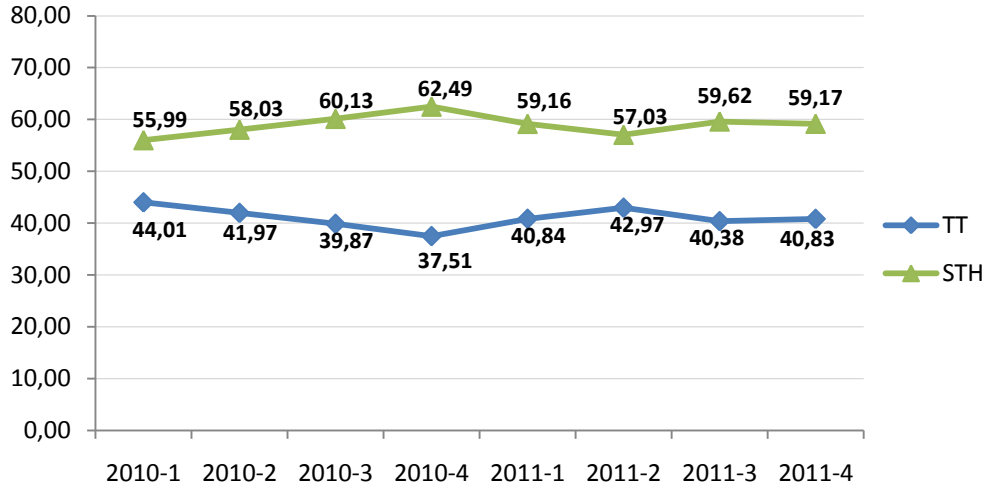
Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2010 yılının dördüncü üç aylık döneminde söz konusu pazarın %70,82'ine sahip olan Türk Telekom'un payı 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde %69,75'e düşerken, 2010 yılının dördüncü çeyreğinde pazarın %29,18'ine sahip olan STH işletmecilerinin payı 2011 dördüncü çeyreğinde %30,25'e çıkmıştır.

Şekil 2-11 STH – TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

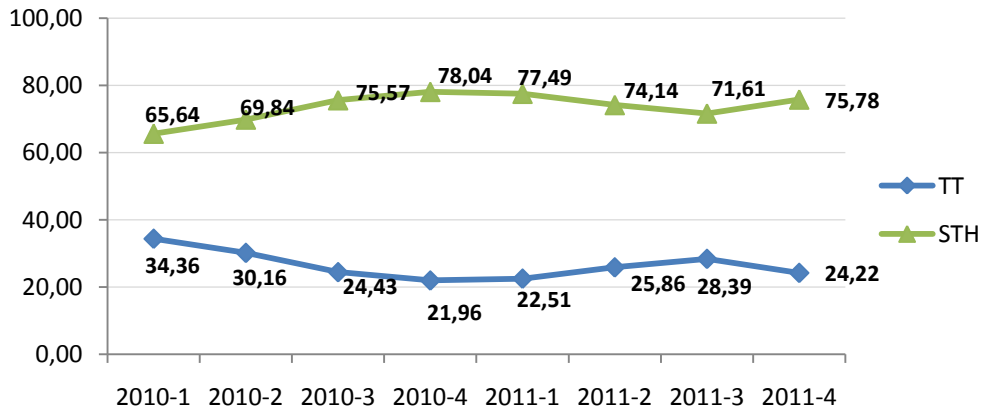
Şekil 2-12'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait paylarına yer verilmektedir. 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde Türk Telekom'un sözkonusu trafik pazarından aldığı pay %37,51 ve STH işletmecilerinin aldıkları pay %62,49 iken, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde pazar payları sırasıyla %40,83 ve %59,17 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-12 STH – TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

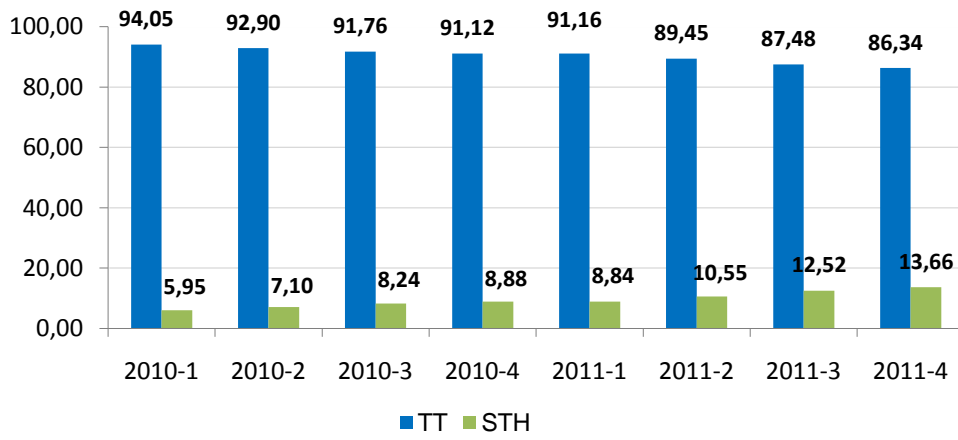
Şekil 2-13’de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde ilgili pazardan %78,04 pay alan STH işletmecilerinin 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemdeki pazar payı %75,78’e düşmüştür. Türk Telekom’un ilgili trafik miktarındaki pazar payı son bir yıl içerisinde %21,96’dan %24,22’ye çıkmıştır.

Şekil 2-13 STH – TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

Şekil 2-14'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2010 yılı dördüncü çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %8,88 iken 2011 yılı dördüncü çeyreğinde %13,66'ya çıkmış, Türk Telekom'un payı ise geçen yılın aynı döneminde %91,12 iken %86,34'e gerilemiştir.

Şekil 2-14 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

2.5 Kısa Numaralar

Çizelge 2-6'da 2011 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında Türk Telekom hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya, arama sayılarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde en çok aranan kısa numara 163 (Türk Telekom Borç Sorma ve Ödeme Servisi) olmuştur. Aynı dönemde 121 (Telefon Arıza), 182 (Hastane Randevu), 112 (Sihhi İmdat) ve 11818 (AssisTT) en çok aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-6 Sabit Telefonlardan En Çok Aranan Kısa Numaralar, 2011 4. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
163	66,0
121	60,8
182	158,6
112	29,6
11818	85,5

2.6 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 2-7’de 2011 yılı son üç aylık dönemde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere doğru en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, Türkmenistan, KKTC, İngiltere ve Rusya en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere ve Hollanda’dır.

Çizelge 2-7 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
Türkmenistan	Fransa
KKTC	İtalya
İngiltere	İngiltere
Rusya	Hollanda

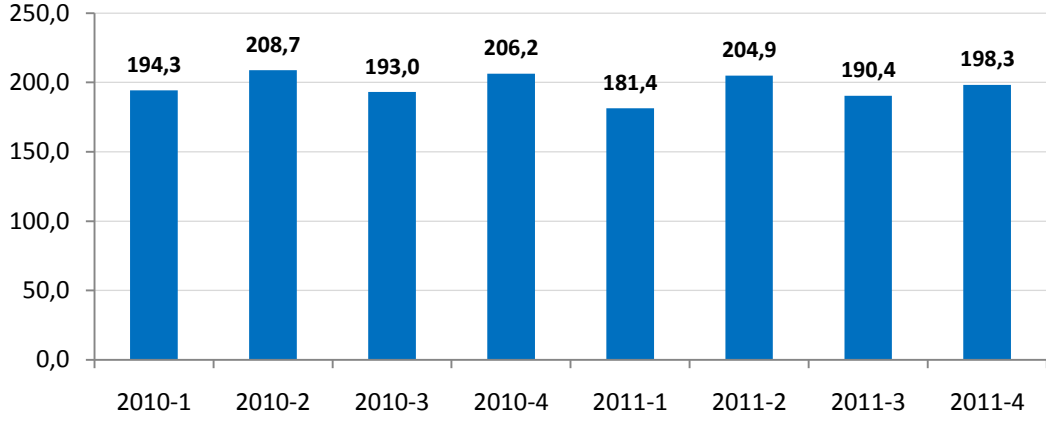
2.7 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-15’de 2010 ve 2011 yılları için üçer aylık dönemler itibariyle sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık döneminde 198,3 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁶, bir önceki yılın aynı

⁶ Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süre) göstermektedir.

dönemine göre %3,8 azalmış, bir önceki döneme göre %4,1 oranında artmıştır.

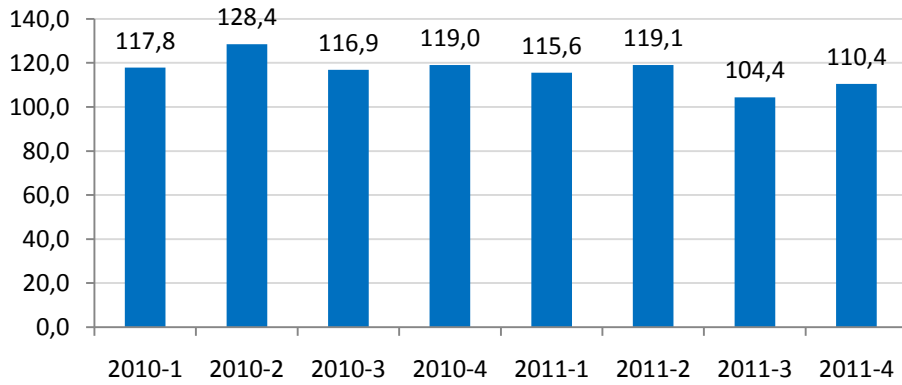
Şekil 2-15 Sabit MoU, Dakika

2.8 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit abonelerin ortalama çağrı başlatma trafiğine (sabit telefonundan yaptığı arama miktarı) dönemler itibariyle Şekil 2-16'da yer verilmektedir. 2010 yılı dördüncü çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 119 dakika iken 2011 yılı dördüncü çeyrekte 110,4 dakikaya düşmüştür.

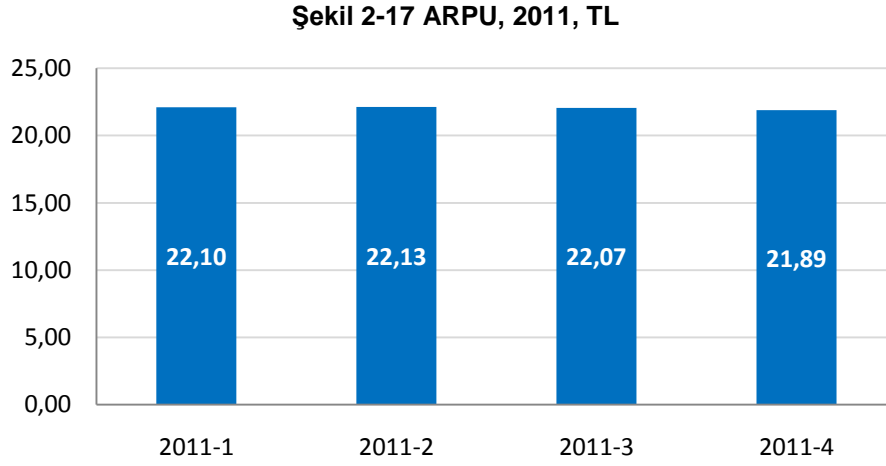
Şekil 2-16 Sabit Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma, Dakika

2.9 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-17’de Türk Telekom’un ses hizmetlerine ilişkin 2011 yılı çeyrekler itibariyle ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek verilerine göre Türk Telekom’un abone başına aylık geliri 21,89 TL olarak gerçekleşmiştir.

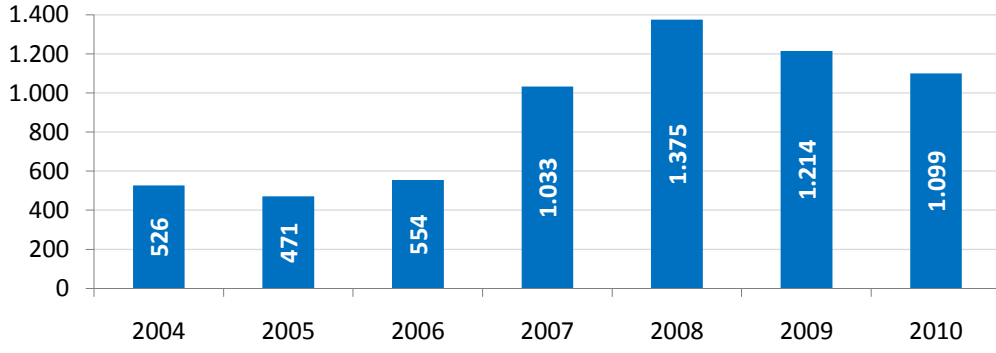
2.10 Sabit Numara Taşınabilirliği

5 Mart 2012 itibariyle 169.865 adet sabit numara taşınmıştır. Taşınan toplam net sabit telefon numarası bakımından; Türk Telekom 41.687 abone kaybederken, Superonline 32.480, Vodafone Alternatif 2.999, Doğan İletişim ise 2.034 abone kazanmıştır.

2.11 Sabit Pazarda Yatırım

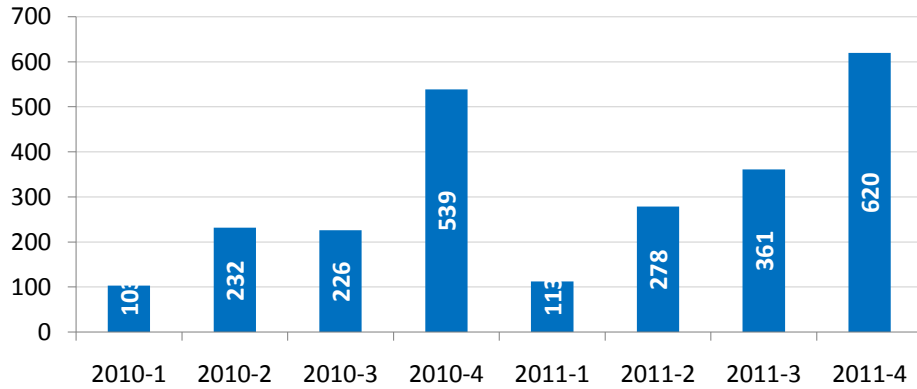
2004-2010 yılları arasında Türk Telekom'un toplam yatırımlarının incelendiği Şekil 2-18'de özellikle son dört yılda yapılan büyük yatırım miktarları dikkat çekmektedir. 2006 yılında 554 milyon TL olan yatırım miktarı, 2010 yılında %98,4 artışla 1.099 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2010 yılındaki toplam yatırım miktarı bir önceki yıla göre %9,5 oranında azalmıştır.

Şekil 2-18 TT'nin Yatırımları, Milyon TL

Şekil 2-19'da Türk Telekom'un üçer aylık yatırımları incelenmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde 620 milyon TL olarak gerçekleşen sabit yatırımın önceki yılın aynı dönemine kıyasla %15 oranında, bir önceki döneme göre ise yaklaşık %72 oranında arttığı görülmektedir.

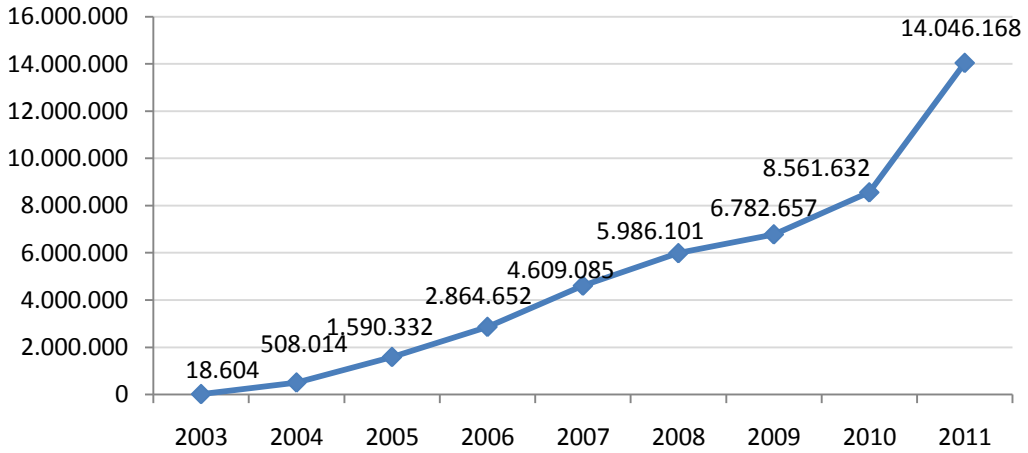
Şekil 2-19 Üç Aylık TT Yatırım Miktarı, Milyon TL

3 İnternet ve Genişbant Verileri

2011 yıl sonu itibariyle genişbant pazarında dikkati çeken en önemli gelişmeler xDSL abone sayısının bu çeyrekte ilk defa dūřmesine karşılık mobil internet, fiber ve kablo internet abone sayılarında 2010 yılı ortasında başlayan artışın devam etmesidir. 2011 yılı ikinci ve üçüncü çeyrekteki mobilden kaynaklı %20 lik ortalama artış bu çeyrekte azalarak önceki dönemlerdeki ortalama değerlere dūřmüř ve son eyrekdeki artış %6,9 olarak gerçekleşmiştir. Őekil 3-1’de 2003 yılından bugüne kadar olan süreçte Türkiye’deki toplam genişbant abone sayılarına yer verilmektedir. 2003 yılında sadece 18.604 genişbant internet abonesi bulunmaktayken, sekiz yılda yaklaşık 755 kat artışla 2011 yılı sonu itibariyle 14 milyonu geçmiştir.

Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı

* Sabit, kablo, fiber vb. tüm genişbant erişim yöntemleri ile mobil internetin tamamı dahildir.

Çizelge 3-1’de Türkiye’de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ve çeyrek ile yıllık artış yüzdelerine yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyreği itibariyle Türkiye’deki toplam internet abone sayısı 14,12 milyona ulaşmıştır. Türkiye internet aboneliğinde 2011 yılının dördüncü çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %6,9 artış gerçekleşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki

genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak %62,8 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 İnternet Abone Sayıları

	2010-4	2011-3	2011-4	Çeyrek Büyüme Oranı (2011-3 - 2011-4)	Yıllık Büyüme Oranı (2010-4 - 2011-4)
xDSL	6.640.911	6.792.013	6.776.036	-0,2%	2,0%
Mobil Bilgisayardan İnternet ⁷	1.448.020	1.344.540*	1.547.421	14,1%	345,8%
Mobil Cepten İnternet ⁷		4.310.904*	4.907.380		
Kablo İnternet	273.908	407.502	460.451	13,0%	68,1%
Fiber	154.059	220.777	267.144	21,0%	73,4%
Diğer	155.478	129.858	159.383	22,7%	2,5%
TOPLAM	8.672.376	13.205.594*	14.117.815	6,9%	62,8%

*:Vodafone'dan gelen düzeltmeler doğrultusunda güncellenmiştir.

Çizelge 3-1'de yer alan diğer kaleminin açılımına Çizelge 3-2'de yer verilmektedir. 2011 sonu itibariyle 15.481 ISDN, 10.805 uydu, 37.865 PLC ile internet hizmeti alan abone bulunmaktadır. Ayrıca 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle Türkiye'de 71.000'den fazla çevirmeli bağlantı yapan abone bulunmakta olup, PLC aboneliğinde son çeyrekte hızlı bir artış olmuştur.

Çizelge 3-2 Yöntemler Bazında Diğer İnternet Abone Sayıları

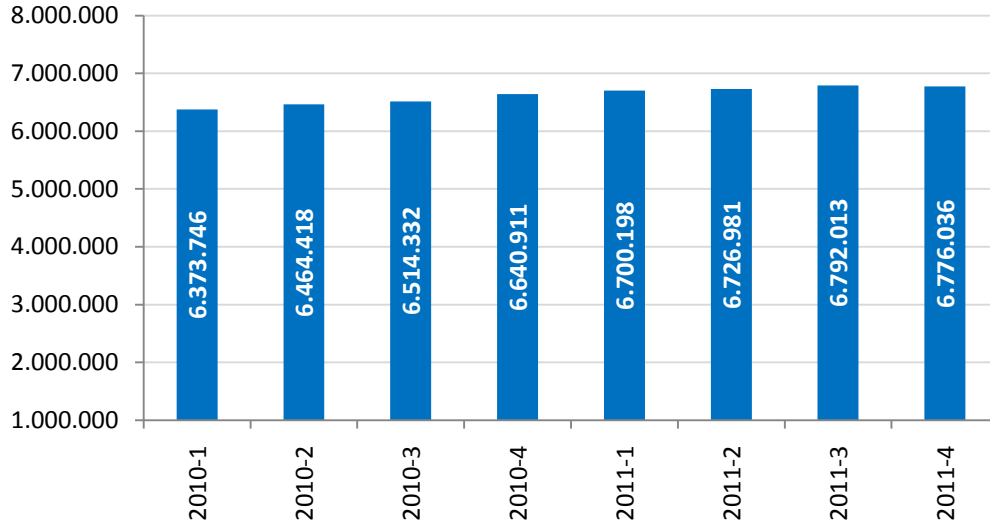
	2010-4	2011-3	2011-4
Çevirmeli Bağlantı (Dial Up)	110.744	69.419	71.647
Tümleşik Hizmet Sayısal Ağı (ISDN BA ve PA)	16.556	15.310	15.481
Uydu Haberleşme	10.416	10.749	10.805
Metro Ethernet	4.123	4.817	5.663
Kiralık Devre	825	478	447
Elektrik Hatları Üze.Gen.Erişimi (PLC, BPL)	10.914	9.019	37.865
Çerçeve Röle (Frame Relay)	228	188	181
Sanal Özel Şebeke (VPN)	145	165	171
Eşzamanlı İletim Modu (ATM)	86	15	8
Diğer	1.441	11.468	13.351
Wireless hot spot	-	8.230	3.764
TOPLAM	155.478	129.858	159.383

*: Wireless hot spot sayısı 2011 yılından itibaren istenmeye başlanmıştır.

⁷ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 3-2’de xDSL abone sayısının üçer aylık dönemler itibariyle gelişimine yer verilmektedir. 2011 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %6,9’luk ortalama büyümeye karşılık ilk defa düşen xDSL abone sayısı 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle 6,8 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir. Buna ek olarak pazarda G.SHDSL ve VDSL teknolojileri üzerinden genişbant internet hizmetleri de sunulmaktadır.

Şekil 3-2 xDSL Abone Sayısı

Çizelge 3-3’te internet servis sağlayıcıların kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip işletmeci TNet olup, onu Superonline, Doğan Telekom, Koç.Net ve Türknet izlemektedir.

Çizelge 3-3 İSS Pazar Payları, 2011 4. Çeyrek

İşletmeci	%
TTNet	85,84
Superonline	5,60
Doğan Telekom	3,45
Koç.Net	1,97
Turknet	1,67
Millenicom	1,37
Metronet	0,53
İşnet	0,06
Radore Hosting	0,05
Global İletişim	0,01
Diğer	0,30

* Kablo internet ve mobil internet dahil değildir. İnternet servis sağlayıcılar tarafından sunulan tüm diğer erişim yöntemleri dahildir.

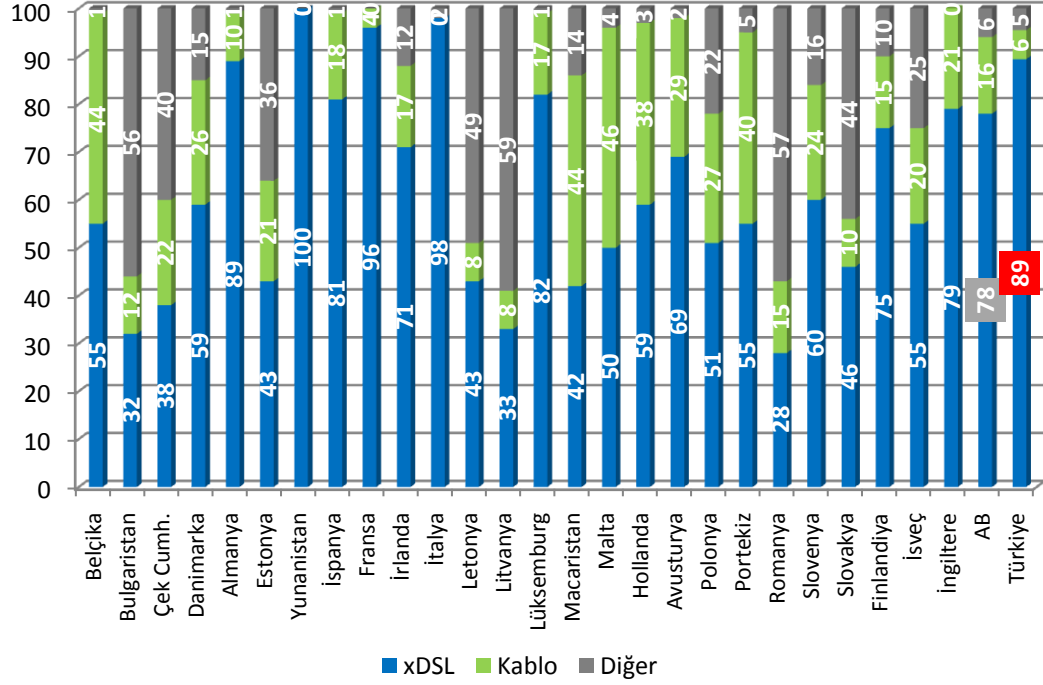
İnternet servis sağlayıcılığı alanında 2011 dördüncü çeyrek itibariyle 70'e yakın işletmeci aktif olarak hizmet vermektedir. Çizelge 3-4'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2011 birinci çeyrek için İSS hizmetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 754 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 804 milyon TL, üçüncü çeyrek için 859 milyon TL ve dördüncü çeyrek için 888 milyon TL'dir.

Çizelge 3-4 İSS Hizmetleri

	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4
Gelir, TL	754.223.296	804.208.260	859.378.551	887.527.655

Şekil 3-3'de Türkiye'de ve AB ülkelerinde, mobil internet hariç olmak üzere genişbant internet bağlantı çeşitleri dağılımına yer verilmektedir. Türkiye'de 2011 dördüncü çeyrek itibariyle genişbant abonelerinin %89'u xDSL teknolojisini kullanırken, AB ortalaması Temmuz 2010 itibariyle %78 olarak gerçekleşmiştir. Temmuz 2010 tarihi itibariyle AB ülkelerinde ortalama olarak %16 ile kablo internet bağlantısı tercih edilirken, Türkiye'de kablo internet hizmetinin genişbant içindeki payı 2011 yılı dördüncü çeyreğinde %6'ya çıkmıştır.

Şekil 3-3 Türkiye ve AB Üye Ülkelerin Sabit İnternet Bağlantı Çeşidi Yüzdeleri, %

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu.

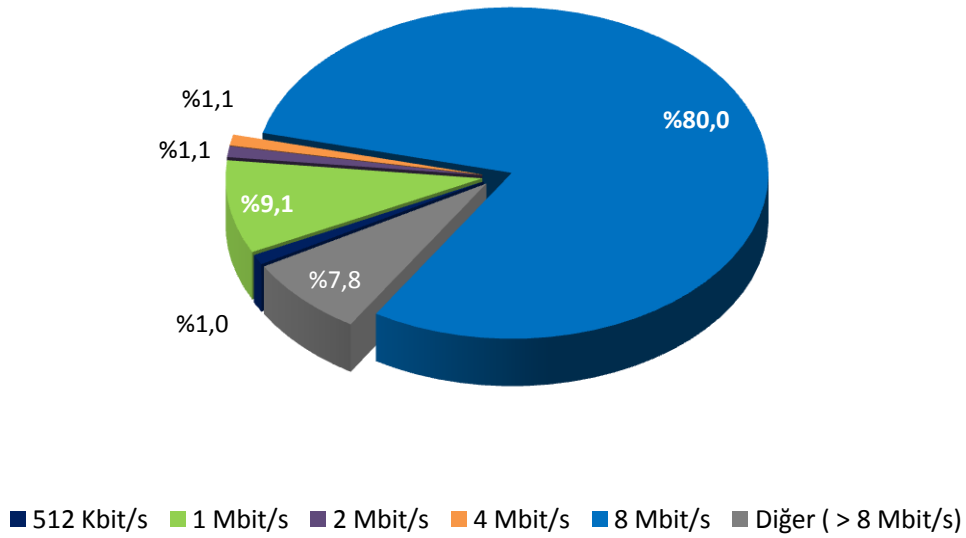
**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Aralık 2011 tarihlidir. Mobil internet dâhil değildir.

2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan ve bu yılın dördüncü çeyreği itibariyle iki yılı geçen 3G hizmetleri sunan mobil işletmecilerden elde edilen verilere göre, 2011 yılı son çeyrek itibariyle mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki döneme göre yaklaşık %14 oranında artmış ve 6.454.801'e ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde toplam mobil internet kullanım miktarı ise bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %22 oranında artarak 10.458 TByte olmuştur.

2011 yılı dördüncü çeyreğinde toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı yaklaşık 468.000 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %89'u veri indirme, %11'i veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'te ise sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %80'inin 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/s hızındaki genişbant internet abonelerin yüzdesi 2011 yılı dördüncü çeyrekte %9'a gerilemiştir. Bu çeyrekte de 1 Mbit/s'den 8 Mbit/s'ye geçiş devam etmiştir. 2 Mbit/s ve 4 Mbit/s hızlarındaki bağlantılar ile 8 Mbit/s'den daha hızlı olan bağlantıların oranlarının toplamı %10'a yaklaşmıştır.

Şekil 3-4 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerin Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

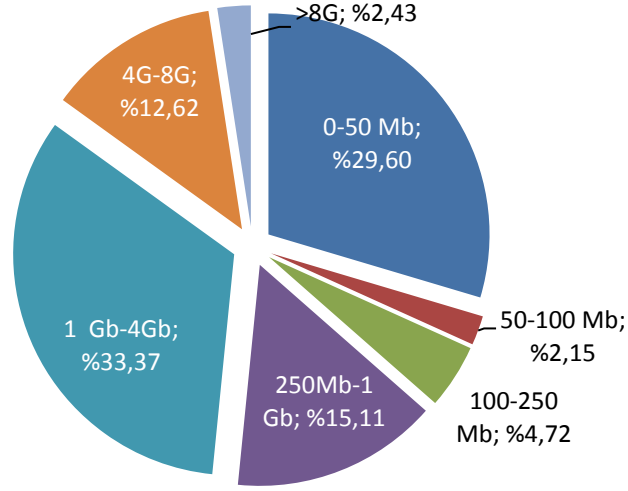

2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %95'i bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %5 ise kurumsal abonelerdir.

Şekil 3-5'de mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %68,3 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %30'u bulunmaktadır.

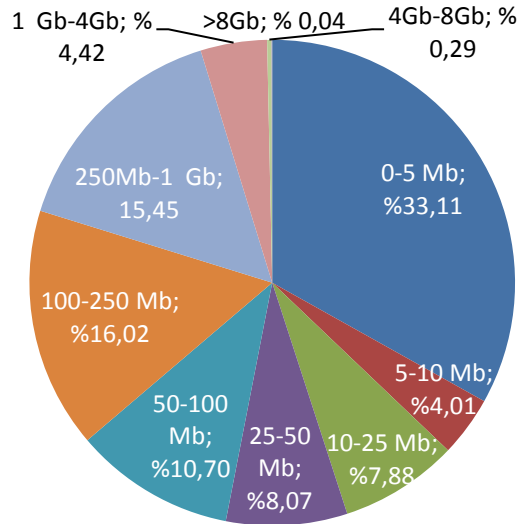

Şekil 3-5 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

Şekil 3-6'da ise mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki abone dağılımında ise %33'lük oran ile 0-5Mb arasında yoğunlaşma gözükmemektedir.

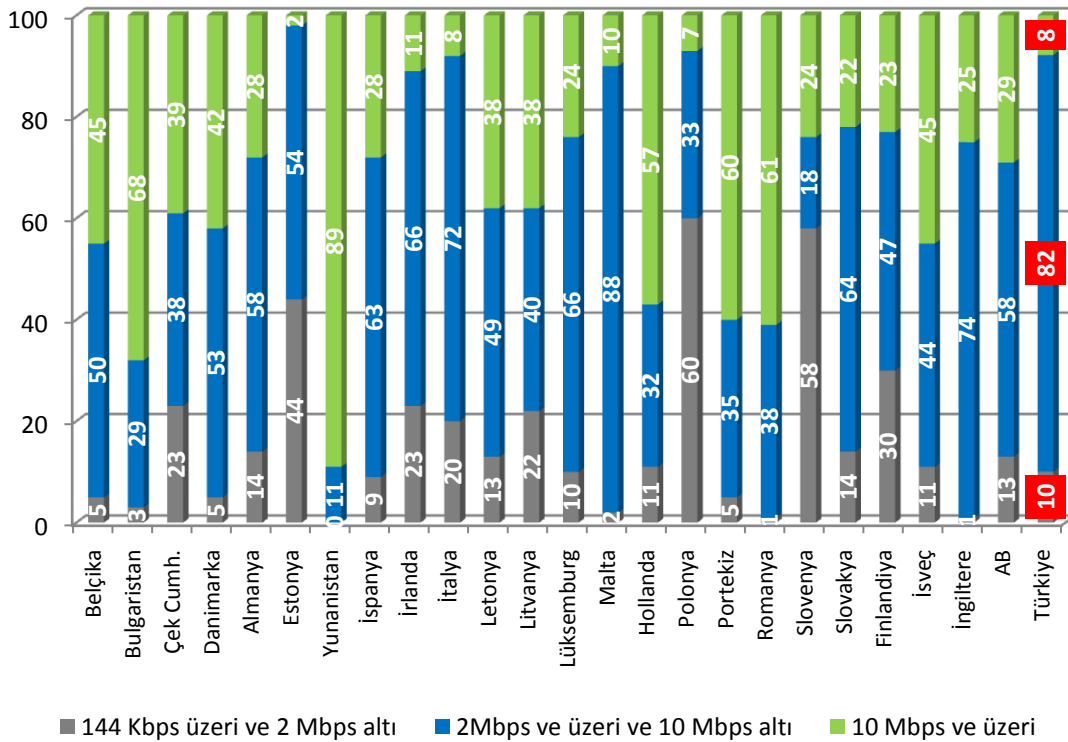
Şekil 3-6 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

Şekil 3-7'de Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye'nin sabit genişbant internet aboneliklerinin hızlara göre dağılımı verilmektedir. 2 Mbit/sn (dahil) ile 10

Mbit/sn arasındaki sabit genişbant aboneliğin AB ortalaması %58 iken bu oran Türkiye’de %82’ye çıkmaktadır. Buna karşılık 10 Mbit/sn üzeri aboneliğin AB ortalaması %29 iken Türkiye’de %8’e düşmektedir.

Şekil 3-7 AB Ülkeleri ve Türkiye’de Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı, %

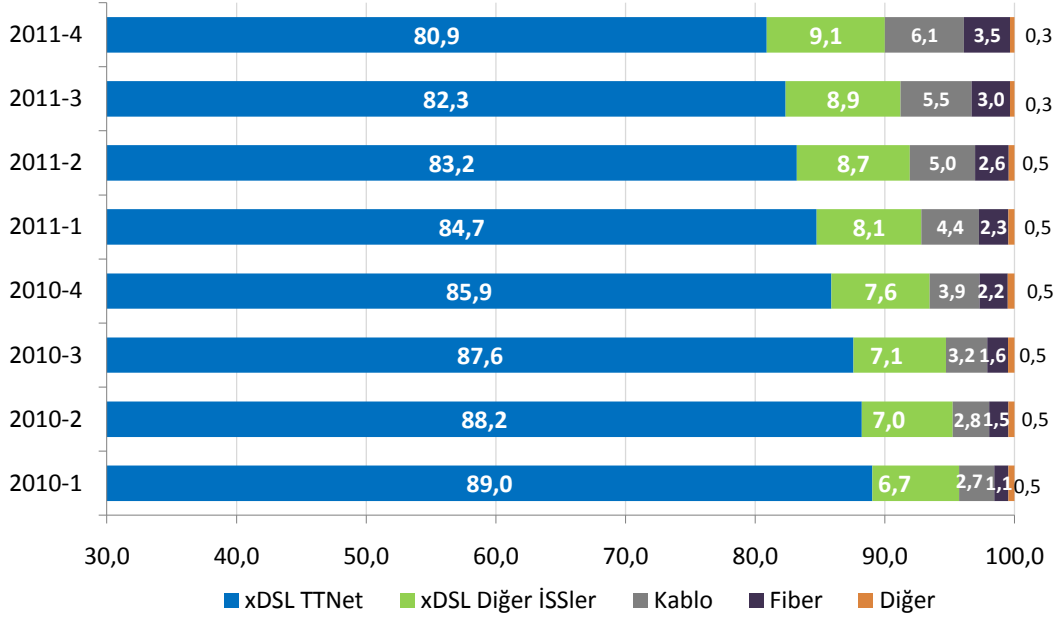

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu.

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Aralık 2011 tarihlidir. Mobil internet dâhil değildir.

Şekil 3-8’de ise Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin işletmeci türü bazında dağılımına yer verilmektedir. Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle %9,1 olarak gerçekleşirken, pazarda fiber ve kablo genişbantın da etkisi ile birlikte TTNet’in pazar payındaki gerileme devam ederek %80,9 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,1 olurken, fiberin pazar payı %3,5 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3-8 Sabit Genişbant Abonelerinin İşletmeci Bazında Dağılımı, %

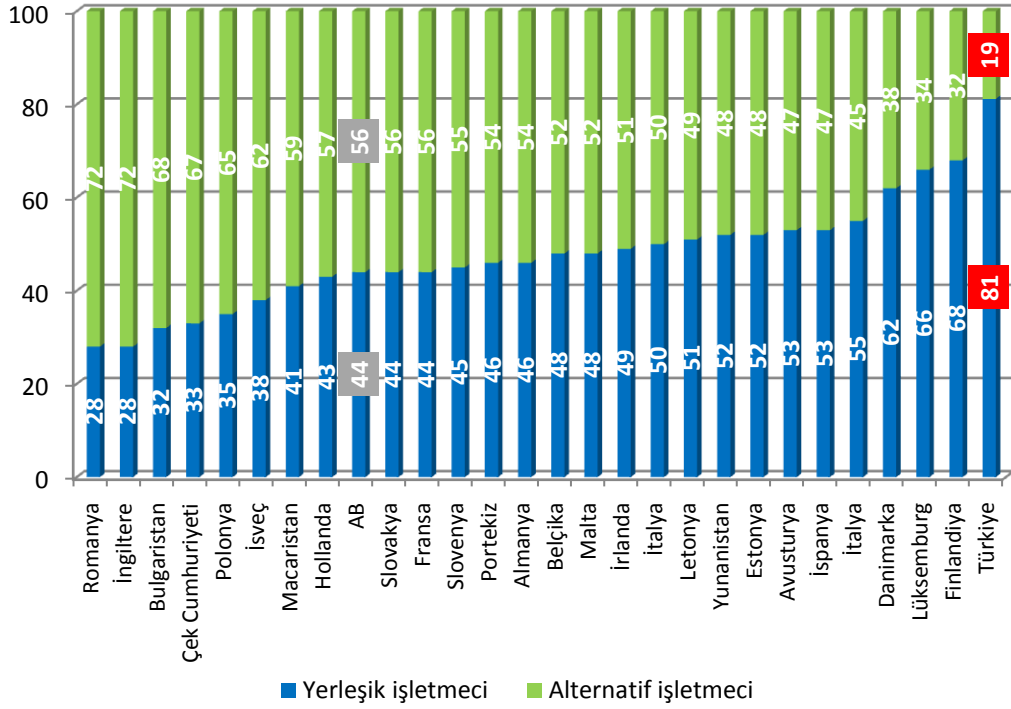
Alternatif işletmeciler yeniden satış, veri akışı erişimi ve yerel ağın paylaşımına açılması gibi yöntemler aracılığı ile genişbant hizmetleri sunmaktadır. Aralık 2011 itibariyle Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) ile 8.521 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Bunların 992'si yerel ağa tam erişim, 7.529'u ise paylaşımlı erişim yöntemi ile yapılan bağlantılardır. Buna göre YAPA tam erişim yöntemine göre bağlantılarda azda olsa bir artış görülmektedir. Aynı tarih itibariyle al-sat⁸ (yeniden satış) yöntemiyle 121.901 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Diğer genişbant bağlantıları ise Veri Akış Erişimi (VAE) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3-9'da perakende sabit genişbant internet erişim hizmetlerinin AB ülkelerindeki yerleşik işletmeci ve alternatif işletmeciler bazında pazar payları ile Türkiye'deki pazar yapısının karşılaştırılmasına yer verilmektedir. AB ülkelerinde genişbant hizmetlerinde yerleşik işletmecilerin ortalama payı %44 iken Türkiye'de yaklaşık %81 seviyelerindedir. Aşağıda yer alan şekilde de görüleceği üzere yerleşik işletmecinin pazar payının en düşük olduğu ülke

⁸ ADSL, G.SHDSL ve VDSL dâhil olmak üzere

İngiltere ve Romanya iken, Türkiye'deki yerleşik işletmecinin pazar payındaki düşüş sürmesine rağmen AB ortalamasının hala çok üstünde seyretmektedir.

Şekil 3-9 Bazı AB Ülkeleri ve Türkiye'de Perakende Sabit Genişbant Hizmetlerindeki Yerleşik ve Alternatif İşletmeci Payları, %

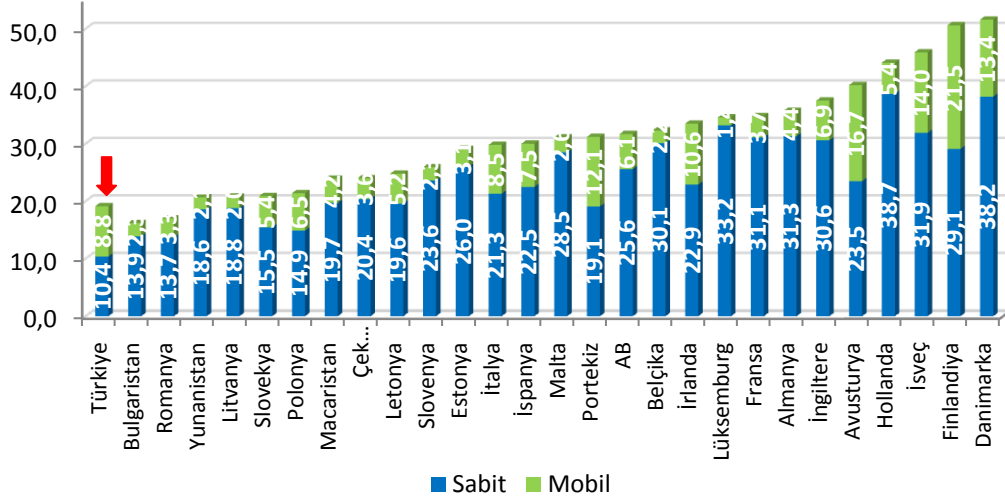

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Aralık 2011 tarihli. Mobil internet dâhil değildir.

Şekil 3-10'da ise AB ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,4 iken, AB ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %7,2 iken AB ortalaması %6,1'dir. AB ülkeleri arasında toplam penetrasyon oranı en yüksek ülke ise %51,6 ile Danimarka'dır. Ancak daha sağlıklı bir karşılaştırma yapmak için hanehalkına göre penetrasyon oranlarının incelenmesinde fayda görülmektedir.

Şekil 3-10 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Nüfusa Göre Sabit-Mobil Genişbant Penetrasyon Oranları, %

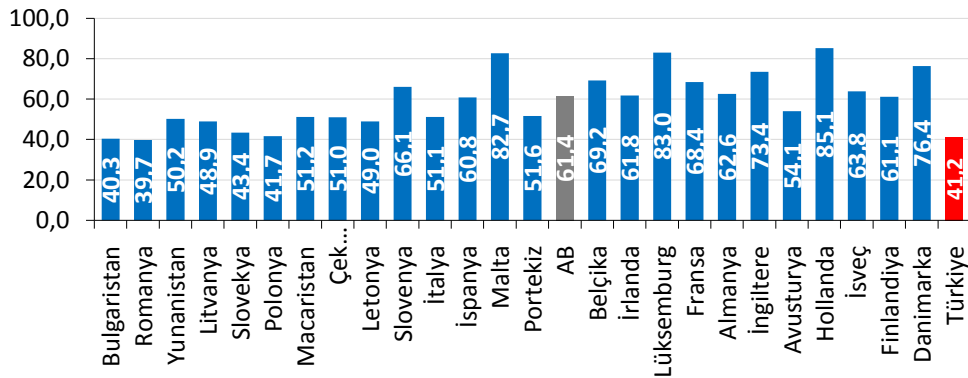

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Aralık 2011 tarihlidir.

Şekil 3-11'de ise hanehalkı sayılarına göre hesaplanan sabit genişbant penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Bu durumda AB ülkeleri hanehalkı sabit penetrasyon ortalaması %61,4 iken Türkiye'de 2011 yılı dördüncü çeyreği itibariyle yaklaşık %41,2 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3-11 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Hanehalkına Göre Sabit Genişbant Penetrasyon Oranları, %

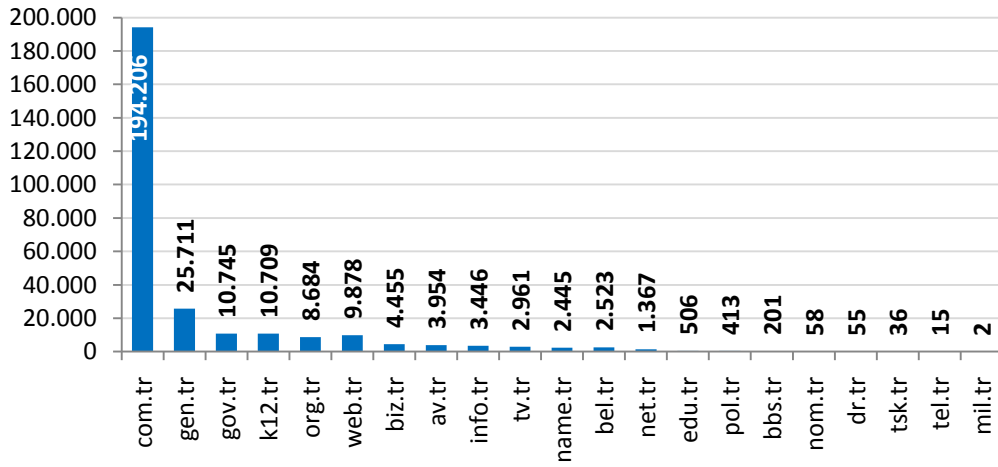

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu, Eurostat ortalama hane halkı verileri, 2009. Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,97, AB ortalama hanehalkı büyüklüğü 2,4.

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Aralık 2011 tarihlidir.

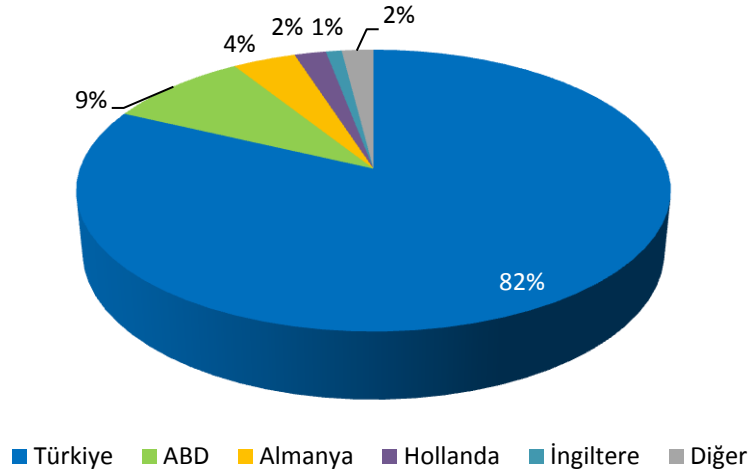
Şekil 3-12’de “.tr” alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle “Nic.tr” kayıtlarında 282.370 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %68,8’i “com.tr”, %9,1’i “gen.tr”, %3,8’i “gov.tr”, %3,8’i ise “k12.tr” uzantısına sahiptir.

Şekil 3-12 “.tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı, 2011 4. Çeyrek

Şekil 3-13’de görüleceği üzere bu alan adlarında bulunan internet sitelerinin; %82’si Türkiye’de, %9’u ABD’de, %4’ü Almanya’da, %2’si Hollanda’da, %1’i İngiltere’de ve %2’si diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

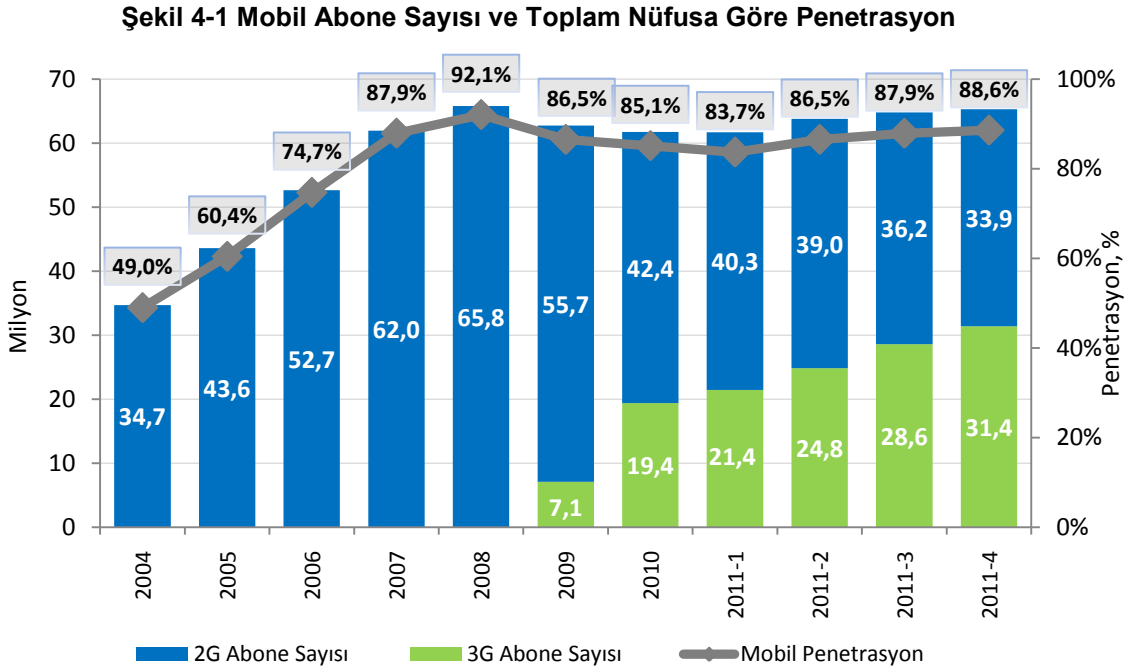
Şekil 3-13 IP Adresi Ülke Bilgisi

4 Mobil Pazar Verileri

4.1. Abone Sayısı ve Penetrasyon

Aralık 2011 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88,6⁹ penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 65,3 milyon mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da 3G hizmet sunumunun başlamasıyla Aralık 2011 itibariyle 3G abone sayısı 31,4 milyona ulaşmıştır. Şekil 4-1’de 2G ve 3G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibariyle karşılaştırılmaktadır.

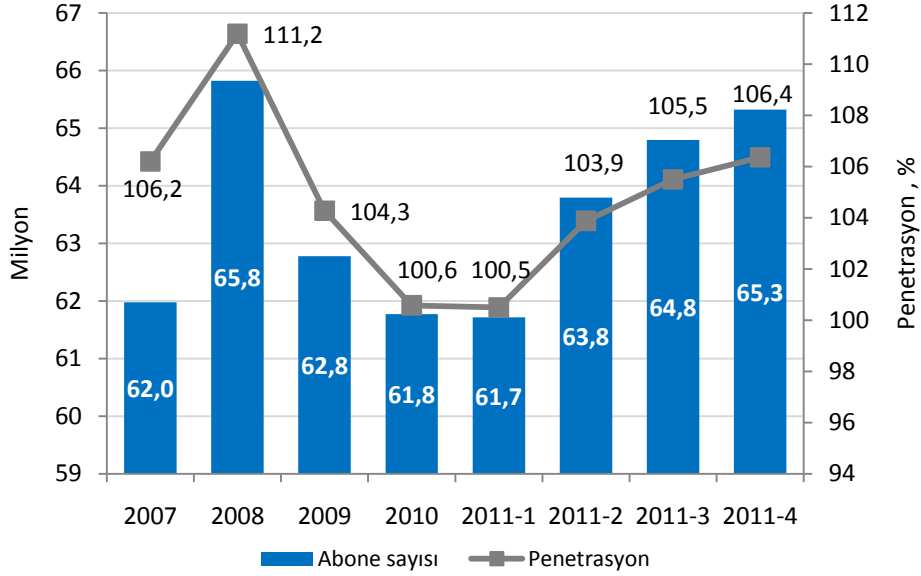

Cep telefonlarının genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle, Şekil 4-2’de 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır.¹⁰ Buna göre mobil penetrasyon oranının %100’ün üzerine çıktığı görülmektedir.

⁹ Türkiye nüfusu 2009 sonu itibariyle 72.561.312 kişi, 2010 sonu itibariyle 73.722.988 kişidir. 2011 yılı penetrasyon hesabında 2010 yılı nüfus bilgisi kullanılmıştır.

¹⁰ 2007 yılında 0-9 yaş grubu hariç nüfus 58.355.523 kişi, 2008 yılında 59.200.710 kişi, 2009 yılında 60.204.344 kişi ve 2010 yılında 61.413.147 kişidir. (TÜİK)

Şekil 4-2 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon

Çizelge 4-1'de 3G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2010 dördüncü çeyrekte 19,4 milyon olan 3G abone sayısı 2011 son çeyrekte 31,4 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 1.448.020'den 6.454.801'e yükselmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı ise 10.458 TByte olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-1 3G Hizmeti Kullanıcı Verileri

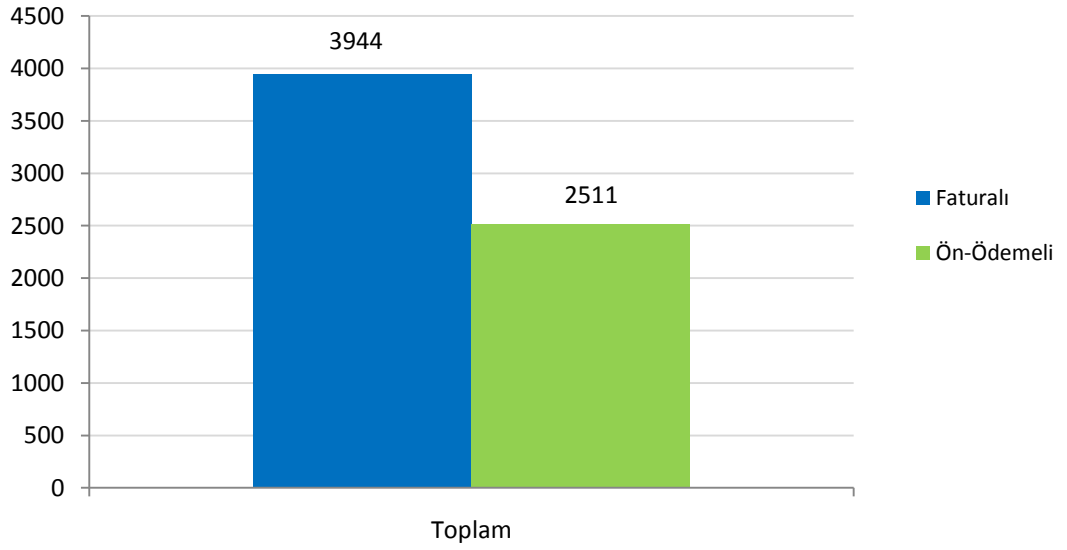
	2010-4	2011-3	2011-4
3G Abone Sayısı	19.407.264	28.608.069	31.375.507
Mobil Bilgisayardan İnternet¹¹	1.448.020	1.344.540	1.547.421
Mobil Cepten İnternet¹¹		4.310.904	4.907.380
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, Gbyte	4.387.315	8.766.845	10.708.533

¹¹ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

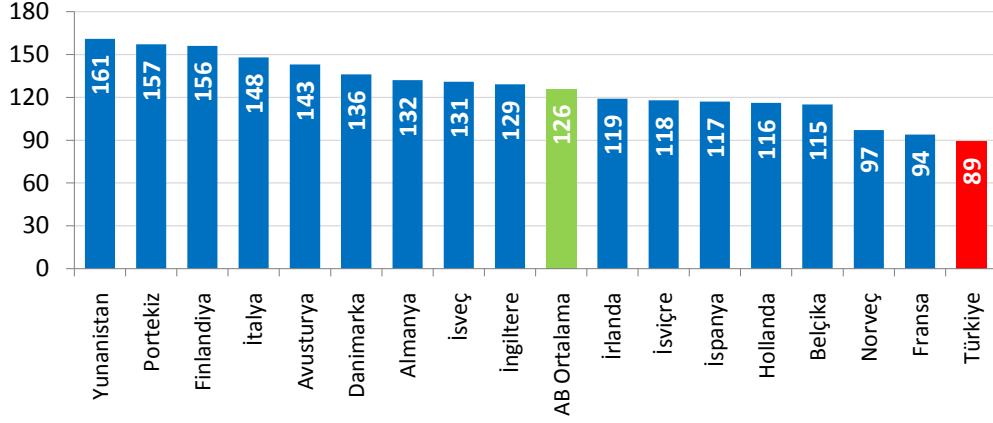
Şekil 4-3'de işletmeciler bazında ve faturalı ön-ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 3.943.513, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 2.511.288 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-3 Faturalı-Ön Ödemeli Mobil Genişbant Abone Sayıları, 2011 4. Çeyrek, Bin

Şekil 4-4'de Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Haziran 2010 itibariyle AB ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler, Yunanistan, Portekiz, Finlandiya, İtalya, Avusturya, Danimarka, Almanya, İsveç ve İngiltere olarak görülmektedir. AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı ise %126'dır. Türkiye'de ise Aralık 2011 itibariyle mobil penetrasyon oranı yaklaşık %89 seviyesindedir.

Şekil 4-4 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %

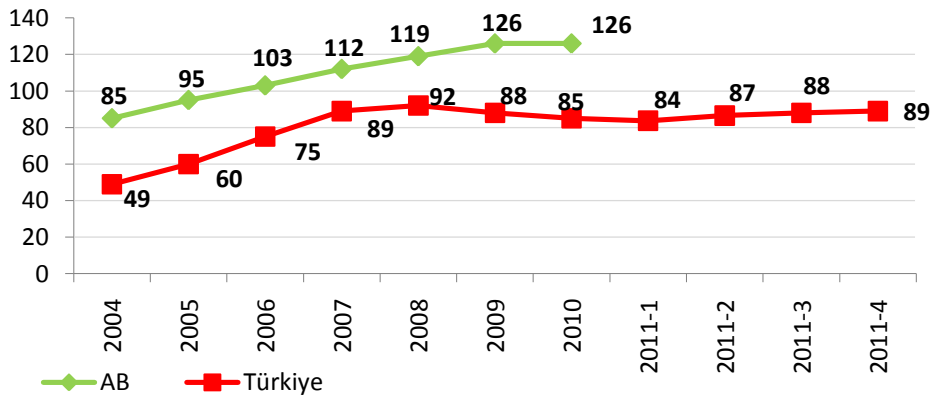

*Kaynak: Comreg, 2010 2. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Haziran 2010, Türkiye verisi Aralık 2011 tarihli.

AB ülkeleri ortalaması ile Türkiye’de yıllara göre mobil penetrasyon oranlarındaki değişim Şekil 4-5’de görülmektedir. AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı sürekli bir artış eğilimi göstermektedir. 2004 yılında %85 olan AB ortalama mobil penetrasyon oranı 2010 yılında %126’ya yükselmiştir. Türkiye’de ise 2004 yılında %49 olan mobil penetrasyon oranı, 2010 yılında %85 seviyesine gelmiş, 2011 yılı son çeyrekte %89 seviyelerine yükselmiştir.

Şekil 4-5 Yıllara Göre Türkiye ve AB Ülkeleri Mobil Penetrasyon Oranları, %

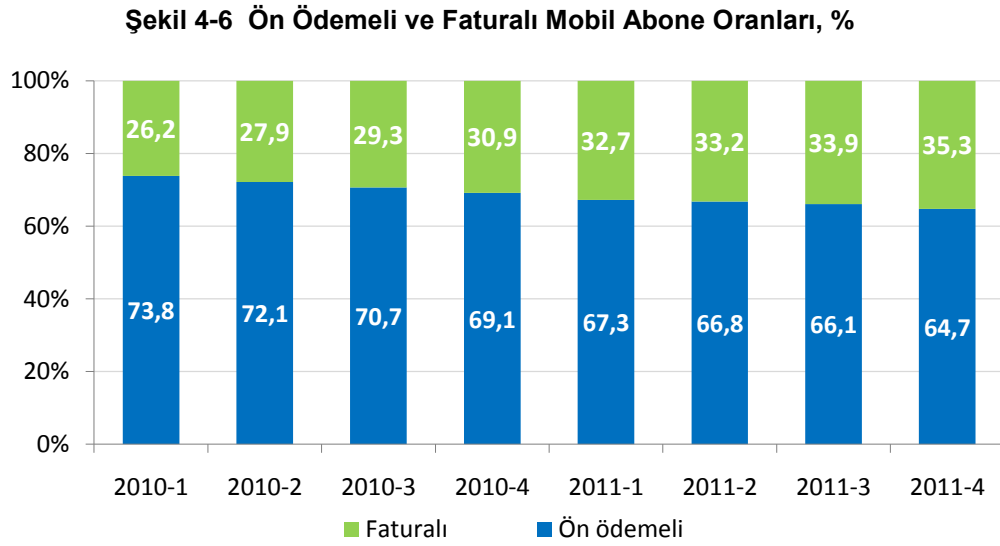

*Kaynak: Comreg, 2010 2. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Haziran 2010, Türkiye verisi Aralık 2011 tarihli.

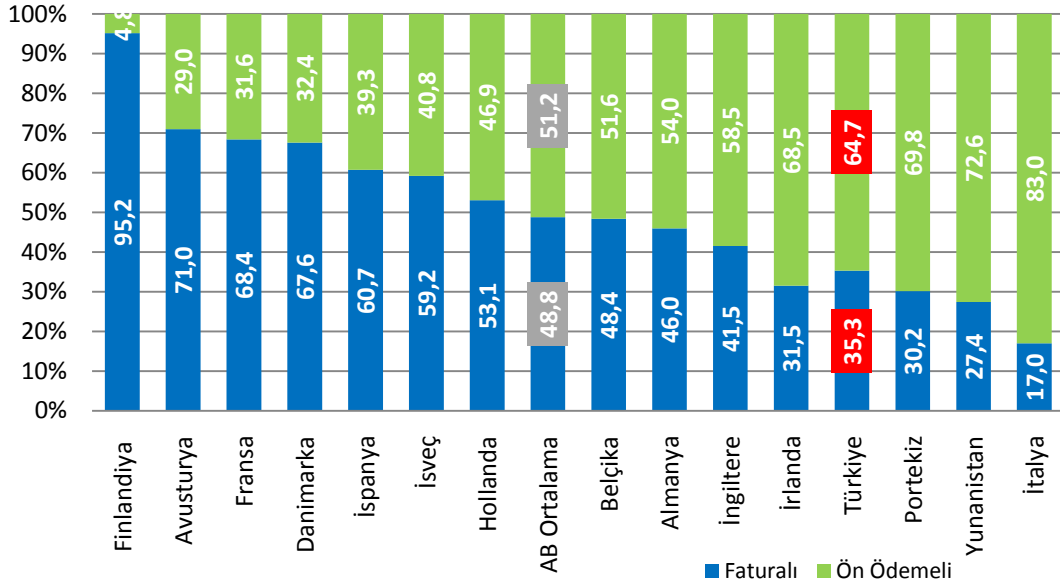
4.2. Mobil Abone Profili

Şekil 4-6'da Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %65'inin ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %30,9'dan %35,3'e çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-7'de bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye'ye ait mobil abone profilleri karşılaştırılmaktadır. AB ortalamasına bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %51'i ön ödemeli iken %49'unun faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Türkiye'de mobil aboneler içinde faturalı abonelerin payı AB ortalamasına göre düşük olmakla birlikte giderek artış göstermektedir.

Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkelerinde Ön Ödemeli/Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

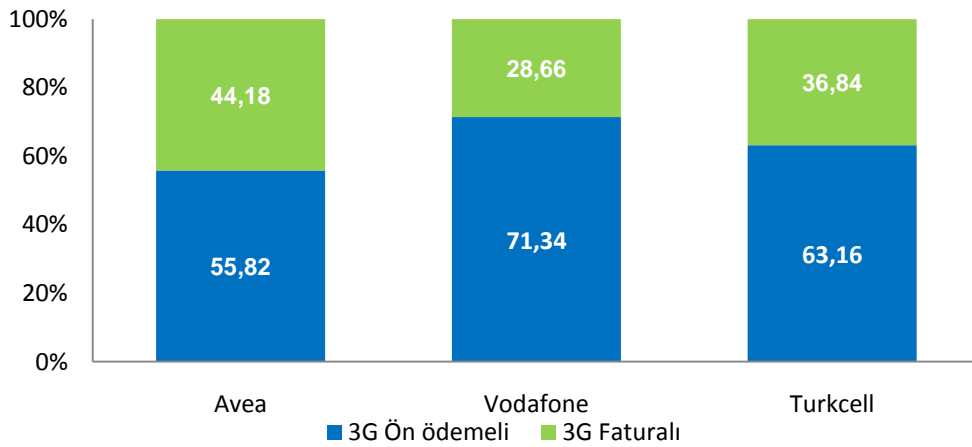

*Kaynak: Comreg, 2009 4. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Aralık 2009, Türkiye verisi Aralık 2011 tarihlidir.

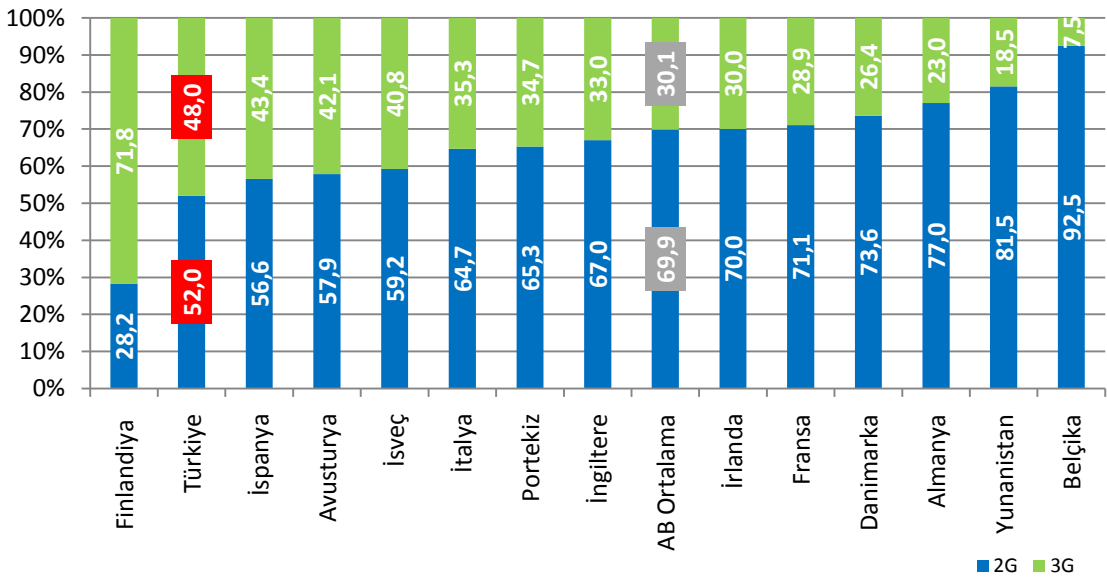
Şekil 4-8'de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı son üç aylık dönemi itibariyle faturalı 3G abone oranının Avea'da %44,18, Turkcell'de %36,84 ve Vodafone'da ise %28,66 olduğu görülmektedir.

Şekil 4-8 3G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-9'da bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye'deki 2G ve 3G mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Avrupa'da mobil abonelerin %30,1'i 3G abonesi iken, 2009 yılı Temmuz ayından bu yana hizmet sunumuna başlanan Türkiye'de bu oran yaklaşık %48 seviyelerine ulaşarak AB ortalamasını geçmiştir.

Şekil 4-9 Bazı Avrupa Ülkelerinde 2G-3G Abonelerin Dağılımı, %

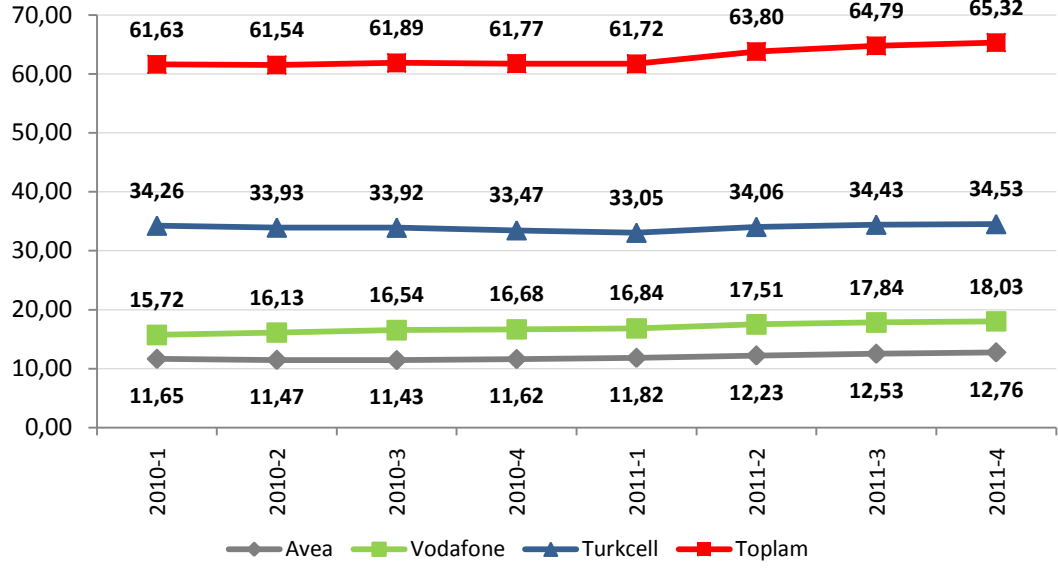

*Kaynak: Comreg, 2009 4. Çeyrek Rapor

**AB ülkeleri verileri Aralık 2009, Türkiye verisi Aralık 2011 tarihli.

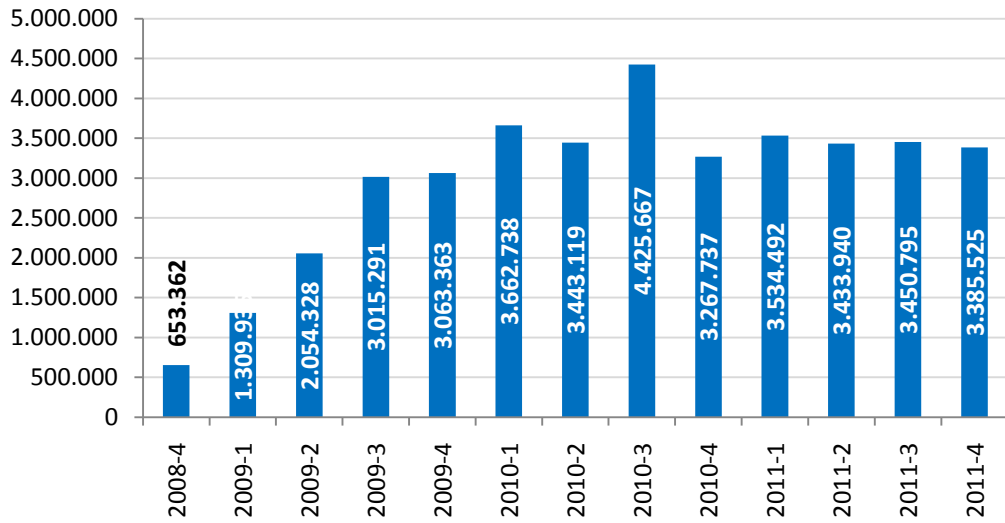
Şekil 4-10'da mobil işletmecilerinin üçer aylık dönemlere göre toplam abone sayıları verilmiştir. 2011 yılının dördüncü üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından Avea'da %1,8, Vodafone'da %1,1 Turkcell'de ise %0,3 oranında artış gerçekleşmiştir.

Şekil 4-10 İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

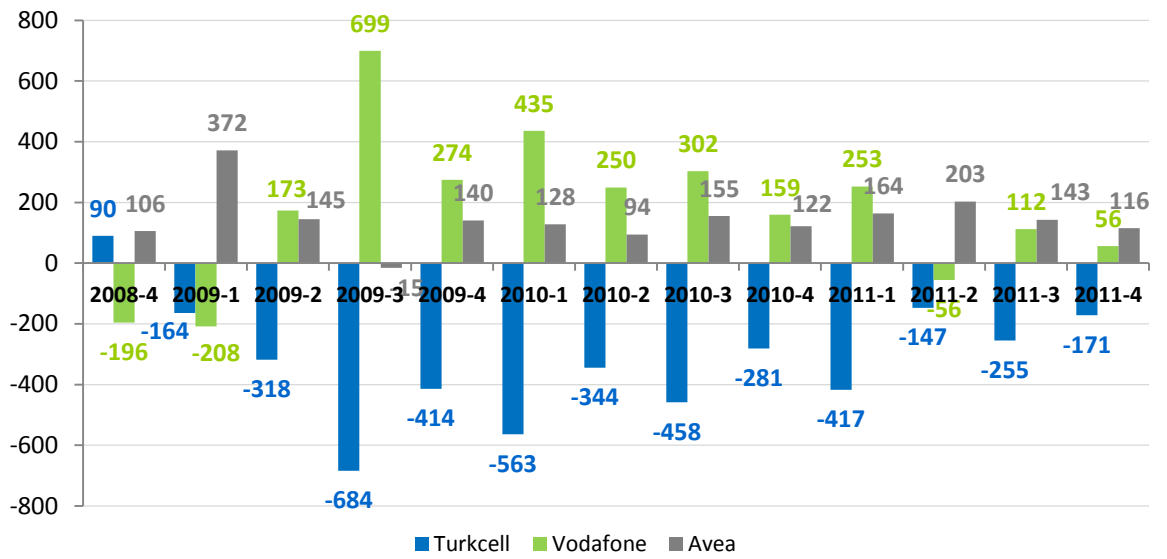
Şekil 4-11'de üç aylık dönemler içinde taşınan numara sayılarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde taşınan numara sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %1,9 oranında azalarak yaklaşık 3,4 milyon olarak gerçekleşmiştir. 5 Mart 2012 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 40 milyonu geçmiştir.

Şekil 4-11 Toplam Taşınan Numara Sayıları

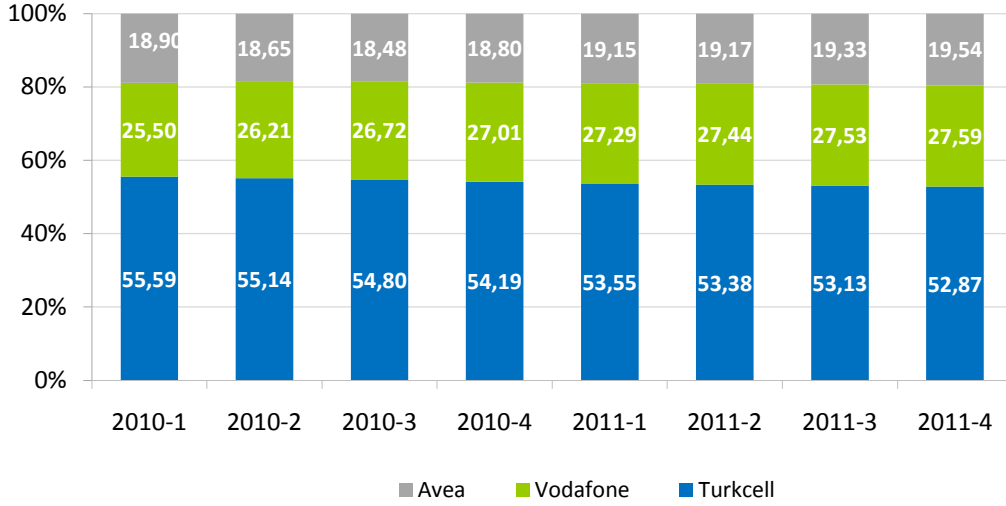
Şekil 4-12’de numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde Avea yaklaşık 116 bin, Vodafone yaklaşık 56 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 171 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-12 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-13’te mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell’in %52,87, Vodafone’un %27,59, Avea’nın ise %19,54’lük paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

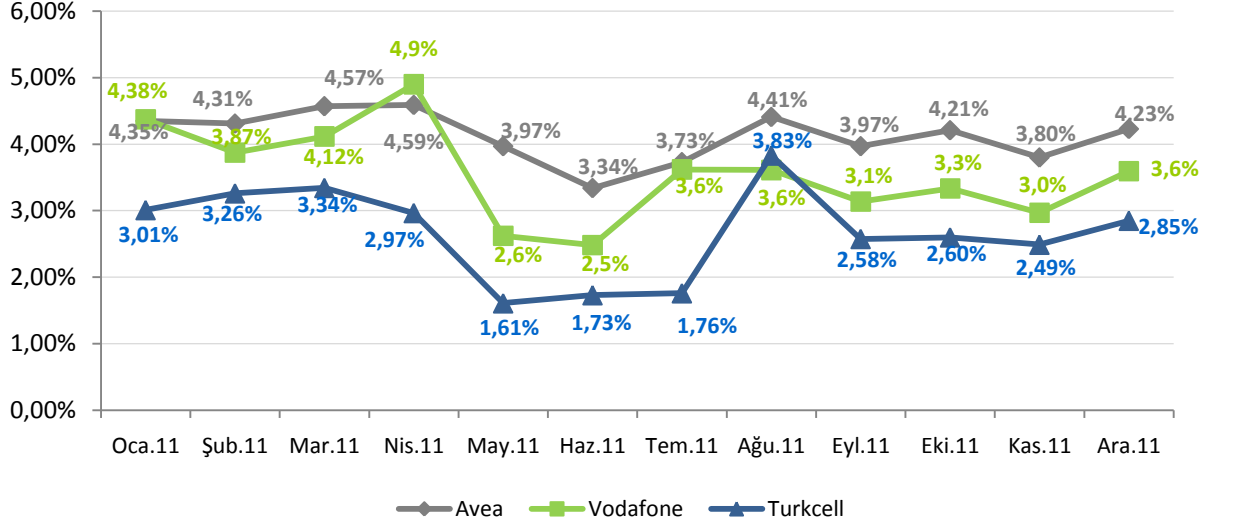

Şekil 4-14'de 2011 yılı için mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına yer verilmektedir. Abone kayıp oranı¹², farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. 2011 yılı Aralık ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,85, %3,6 ve %4,23 olarak gerçekleşmiştir.

¹² Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı işletmecinin tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür. Eğer abone kayıp oranı, yeni aboneliklerin gelişim oranını aşarsa o işletmecinin abone sayısı düşüyor demektir. Abone kayıp oranındaki yükselme işletmecinin rekabetçiliğindeki düşüşe işaret etmektedir. İşletmeciler abone kayıp oranını azaltma yönünde stratejiler geliştirmektedir. Bununla birlikte pazardaki düzenlemelerin (örn. MNT) abone kayıp oranının gelişimi üzerinde etkileri bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemelerin yürürlüğe girmesi ile birlikte işletmecinin rekabetçiliği açısından referans alınacak eşik değerler değişebilecektir.

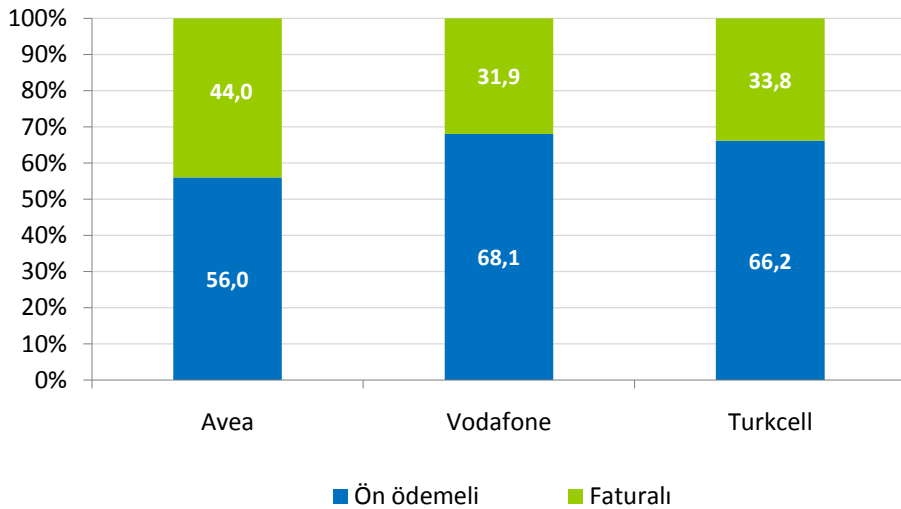

Şekil 4-14 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

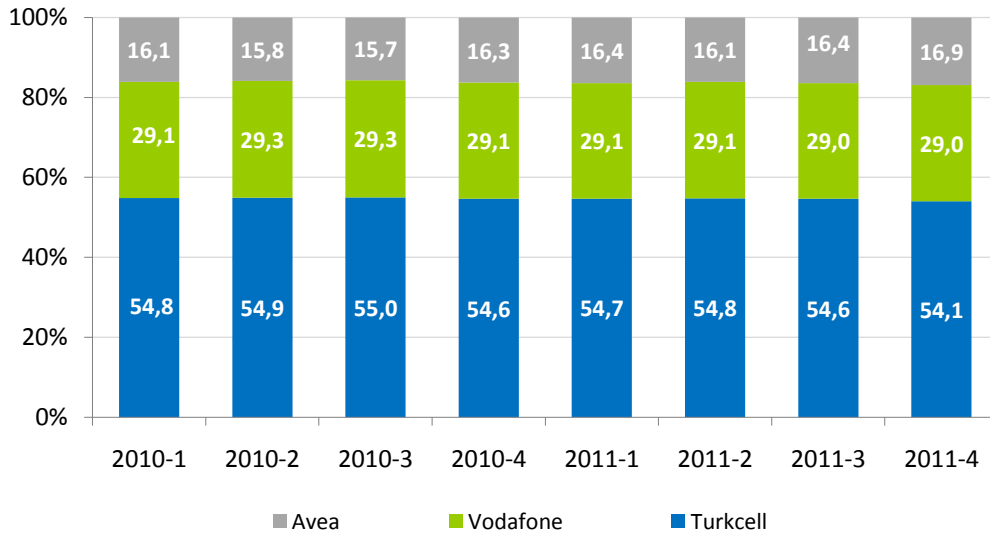
Şekil 4-15’de mobil işletmecilerin 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle abone profiline (2G, 3G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Avea’nın sahip olduğu ve Avea’nın abonelerinin %44’ünün faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea’yı %33,8 ile Turkcell ve %31,9 ile Vodafone takip etmektedir.

Şekil 4-15 İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

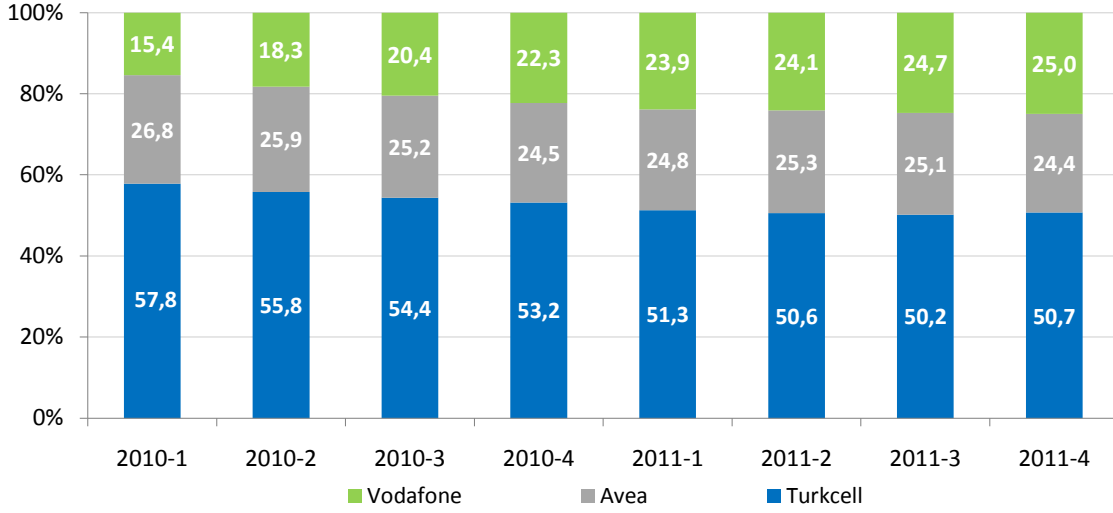
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-16 ve 4-17) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-18'de 2010 yılı ilk çeyrekte 2011 yılının son üç aylık dönemine kadar ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemi itibariyle ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %54,1, Vodafone'un %29, Avea'nın ise %16,9 pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-16 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

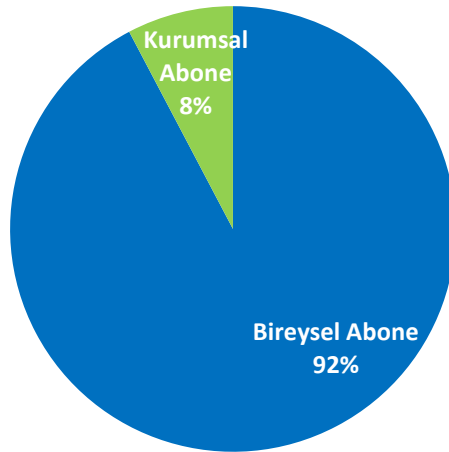
Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,7, Avea'nın %24,4, Vodafone'un %25 pay aldığı görülmektedir. (Şekil 4-17)

Şekil 4-17 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-18'de mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik) - kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. Mobil aboneliklerin %8'i kurumsal, %92'si bireysel aboneliklerdir.

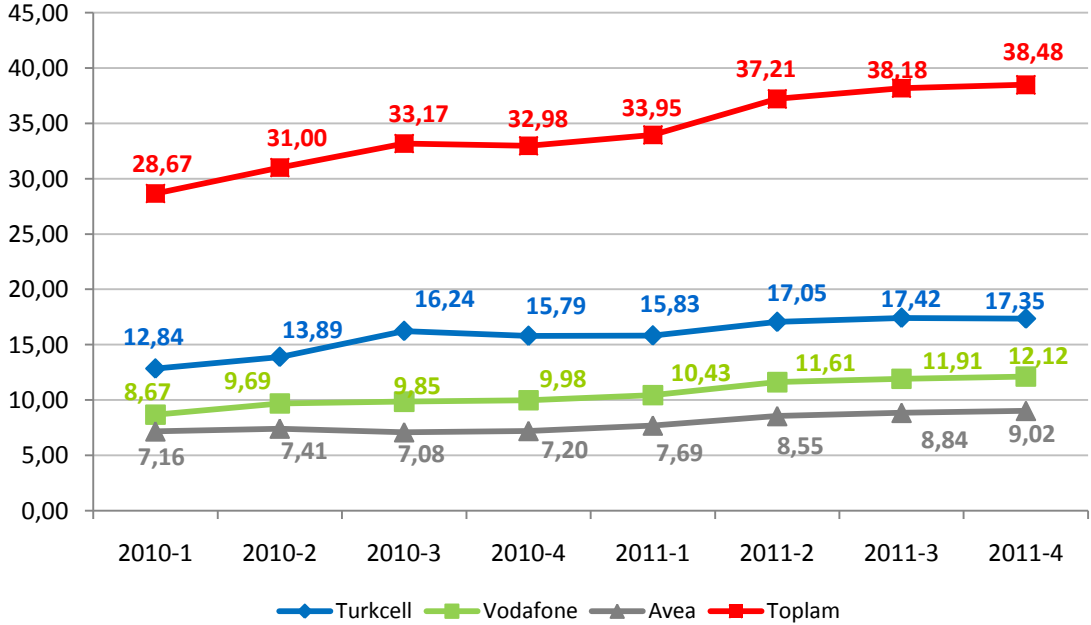
Şekil 4-18 Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %

4.3. Mobil Trafik Hacmi

2011 yılı son çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 38,48 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir¹³. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %0,8 oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %16,7 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %0,4 oranında azaldığı, Avea'nın trafik hacminin yaklaşık %2, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %1,8 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %9,9, Vodafone'un trafik hacminde %21,4 ve Avea'nın trafik hacminde %25,3 oranında artış olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki¹⁴ bu değişim dönemler itibariyle Şekil 4-19'da verilmektedir.

Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Dönemlere Göre Toplam Trafik Miktarları,
Milyar Dakika

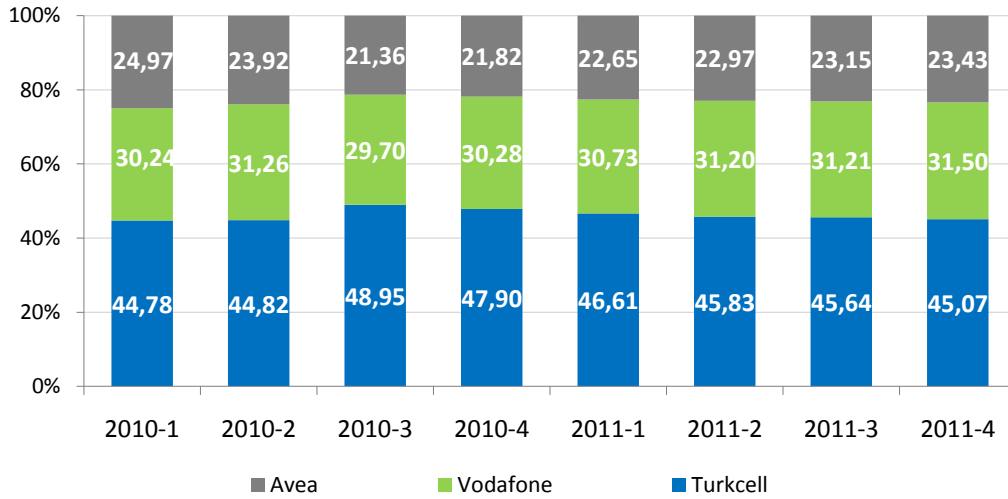

¹³ Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından 2011 yılı üçüncü üç aylık döneme ilişkin trafik verileri düzeltilerek tekrar gönderildiğinden, Şekil 4-21, Şekil 4-22, Şekil 4-23, Şekil 4-24, Şekil 4-27 grafiklerinde ilgili döneme ilişkin bilgiler güncellenmiştir.

¹⁴ Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

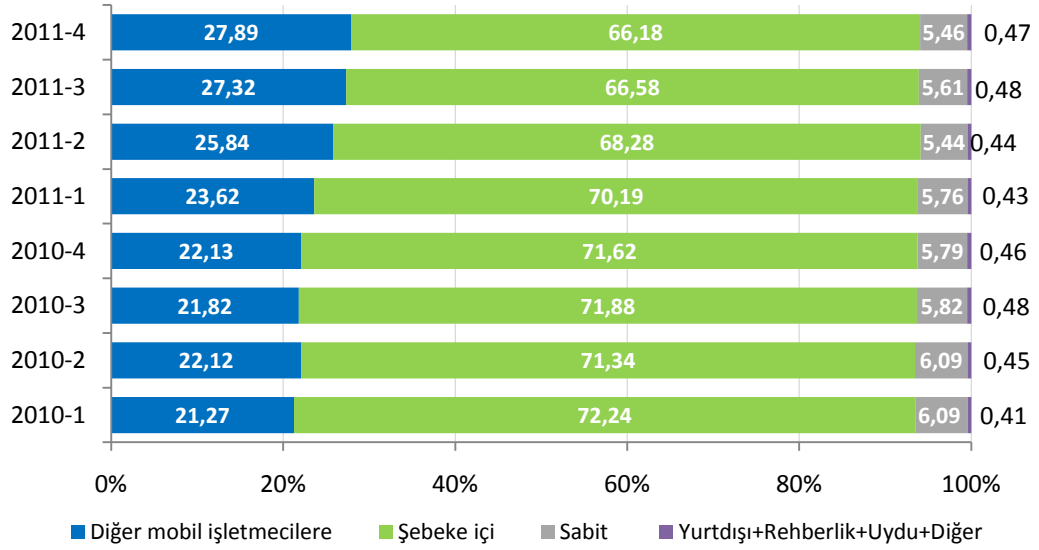
Mobil işletmecilerinin dönemler itibariyle toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-20'de gösterilmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla trafiğe göre Avea'nın pazar payı %21,82'den %23,43'e, Vodafone'nun payı %30,28'den %31,50'ye yükselmiş, Turkcell'in pazar payı ise %47,90'dan %45,07'ye düşmüştür. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %45,64'ten %45,07'ye düştüğü, Avea'nın pazar payının %23,15'ten %23,43'e ve Vodafone'un pazar payının ise %31,21'den %31,50'ye yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-20 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

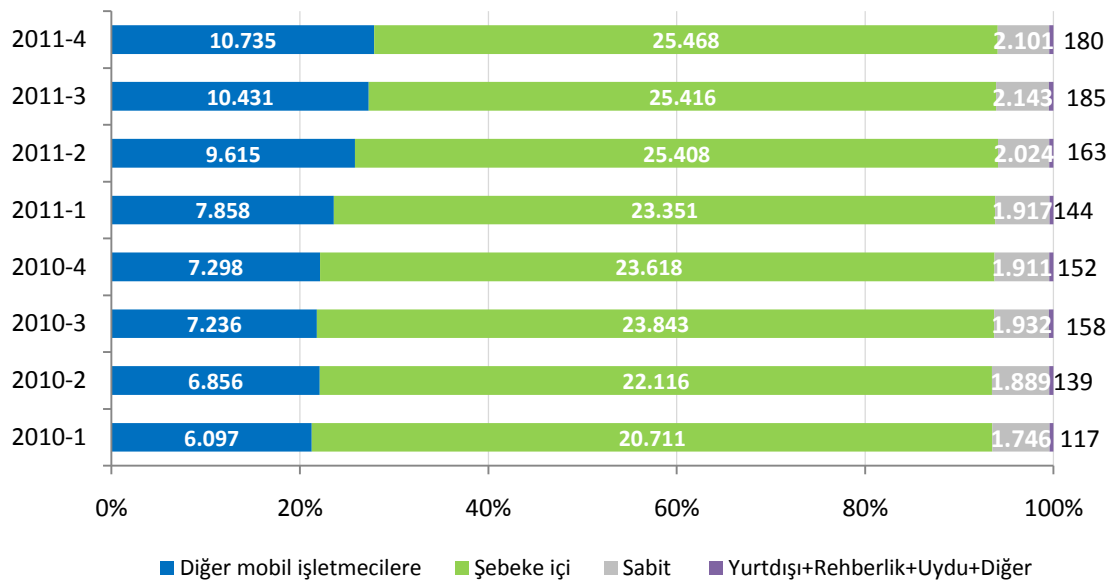
Şekil 4-21 ve Şekil 4-22'de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam mobil trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%66,18) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik toplam trafiğin %27,89'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, %

Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2011 yılı dördüncü çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre %0,2 oranında artarak 25.468 milyon dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %2,9 oranında artarak 10.735 milyon dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-22 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4. En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 4-2'de 2011 yılı dördüncü çeyrek döneminde (Ekim – Kasım – Aralık) mobil şebekesinden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler Almanya, Bulgaristan, Azerbaycan, Rusya ve İngiltere olmuştur. Mobil şebekesine en fazla çağrı gönderen ülkeler ise Almanya, Suudi Arabistan, İngiltere, Fransa ve Hollanda şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler, 2011 4. Çeyrek

En Fazla Trafik Gönderilen Ülke	En Fazla Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
Bulgaristan	Suudi Arabistan
Azerbaycan	İngiltere
Rusya	Fransa
İngiltere	Hollanda

4.5. Kısa Numaralar

Çizelge 4-3'te 2011 yılı son çeyrek dönemde Avea hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrekte en çok aranan kısa numaralar 112 (Sihhi İmdat), 155 (Polis İmdat), BN Telekom, 182 (Hastane Randevu) ve AssisTT olmuştur. En çok aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 33 saniye seviyelerinde iken, rehberlik hizmetleri için bu süre 50 saniye civarındadır.

Çizelge 4-3 AVEA, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 4. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	33
155	53
BN Telekom - Rehberlik (11880)	47
182	157
AssisTT - Rehberlik (11818)	46

Çizelge 4-4'te 2011 yılı son çeyrekte Vodafone hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2011 yılı dördüncü çeyrekte en çok aranan kısa numaralar arasında 112 (Sihhi İmdat), BN Telekom, 182 (Hastane Randevu), 155 (Polis İmdat) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (BEDAŞ) çağrı merkezi) numaraları yer almaktadır. En çok aranan kısa numara 112 (Sihhi İmdat) için ortalama çağrı süresi yaklaşık 26 saniye, Merkezi Hastane Randevu Sistemi için yaklaşık 158 saniye olarak gerçekleşmektedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 4.Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	26
BN Telekom - Rehberlik (11880)	78
182	158
155	55
186	71

Çizelge 4-5'de 2011 yılı dördüncü çeyrekte Turkcell hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numaraların 112 (Sihhi İmdat), AssisTT, BN Telekom, 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (BEDAŞ) ve 155 (Polis İmdat) olduğu görülmektedir. En çok aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 22 saniye seviyelerindedir. Rehberlik hizmetleri için bu süre ortalama 80 saniye olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-5 TURKCELL, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 4.Çeyrek

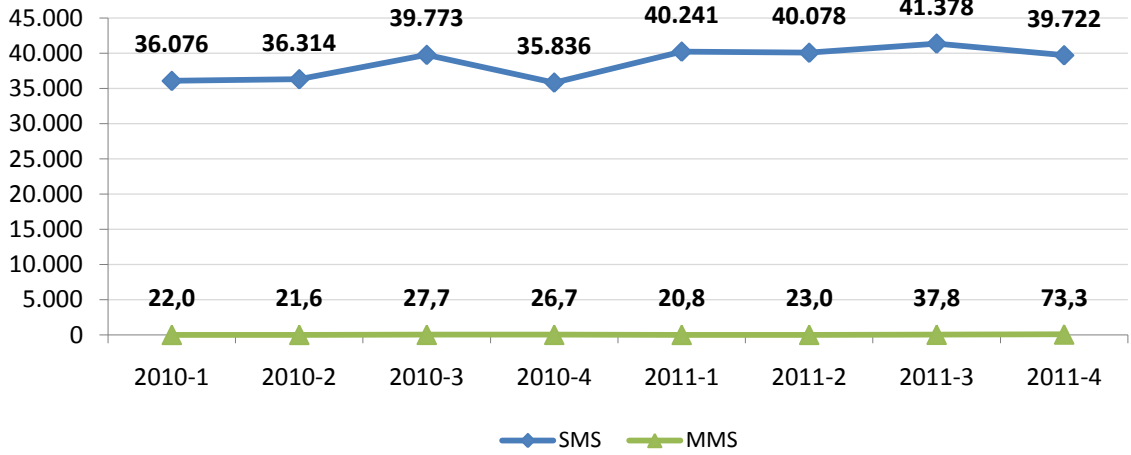
Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	22
AssisTT (11818)	79
BN Telekom – Rehberlik (11880)	79
186	79
155	54

4.6. SMS ve MMS

Şekil 4-23'de mobil işletmecilerinin toplam SMS ve MMS sayılarındaki değişime yer verilmektedir. Gönderilen MMS sayısı henüz düşük seviyelerde olmakla birlikte 2011 yılı ikinci yarısında ciddi artış göstermiştir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %4 oranında azalarak 39.722 milyon adet olarak gerçekleşirken, MMS sayısı 73 milyon seviyelerine yükselmiştir¹⁵.

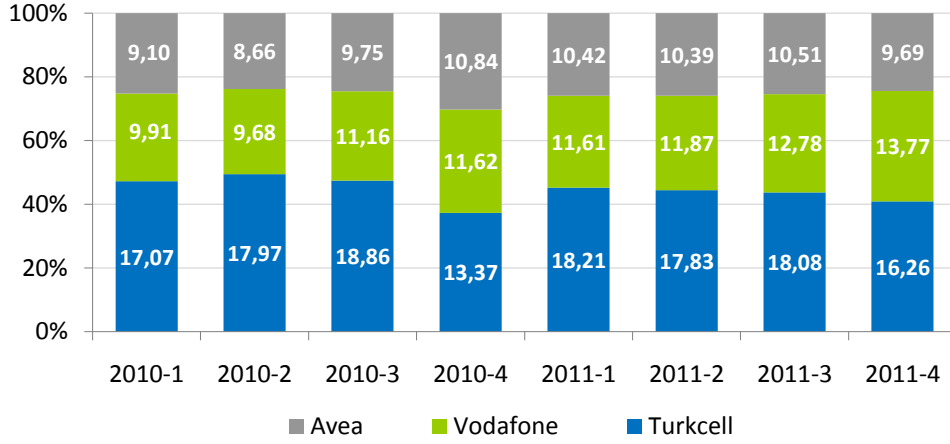
Şekil 4-23 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Şekil 4-24'te gösterilmektedir. 2011 yılı son üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %10,1 oranında, Avea'nın SMS sayısı ise %7,8 oranında azalırken, Vodafone'un SMS sayısı ise %7,7 oranında artmıştır.

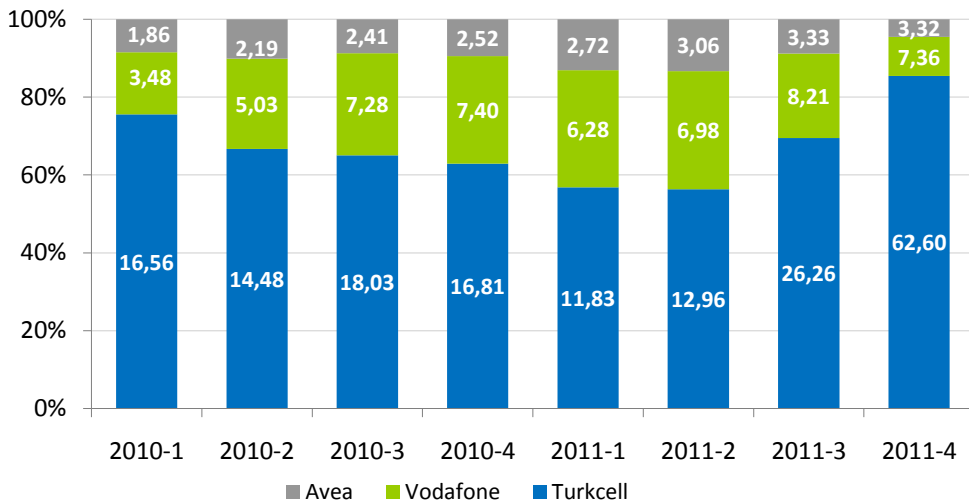
¹⁵ Turkcell İletişim A.Ş. tarafından 2011 yılı üçüncü üç aylık döneme SMS ve MSS verileri düzeltilerek tekrar gönderildiğinden, Şekil 4-28, Şekil 4-29, Şekil 4-30 grafiklerinde ilgili döneme ilişkin bilgiler güncellenmiştir.

Şekil 4-24 İşletmeci Bazında SMS Sayısı, Milyar Adet

Mobil aboneler tarafından gönderilen MMS sayısı 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde bir önceki döneme kıyasla yaklaşık %94 oranında artarak 73 milyon seviyelerine yükselmiştir. İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %138¹⁶ arttığı, Vodafone'un MMS sayısının %10,4, Avea'nın ise %0,3 oranında azaldığı görülmektedir. (Şekil 4-25).

Şekil 4-25 İşletmeci Bazında MMS Sayısı, Milyon Adet

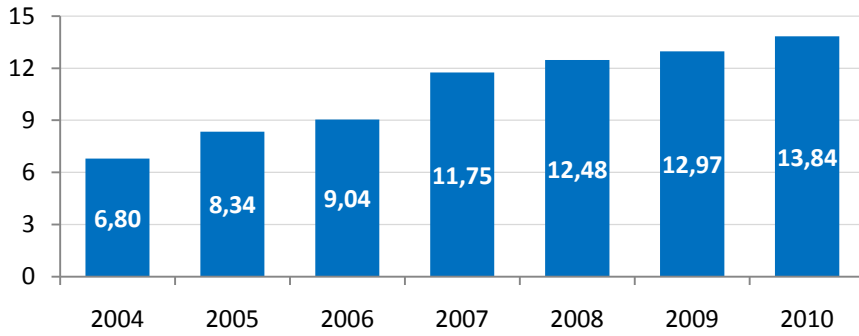

¹⁶ Turkcell İletişim A.Ş. tarafından 2011 yılında sunulan "MMS ile Paylaş" ve "Aylık 10.000 SMS Paketi" kampanyaları ile ilişkili olarak MMS sayılarında son dönemlerde ciddi artış yaşanmıştır.

4.7. Mobil Gelir

Şekil 4-26'da 2004 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibariyle artış eğiliminde olan mobil gelirler 2010 yılında 13,84 milyar TL olarak gerçekleşirken, bir önceki yıla göre %6,71 oranında artış söz konusudur.

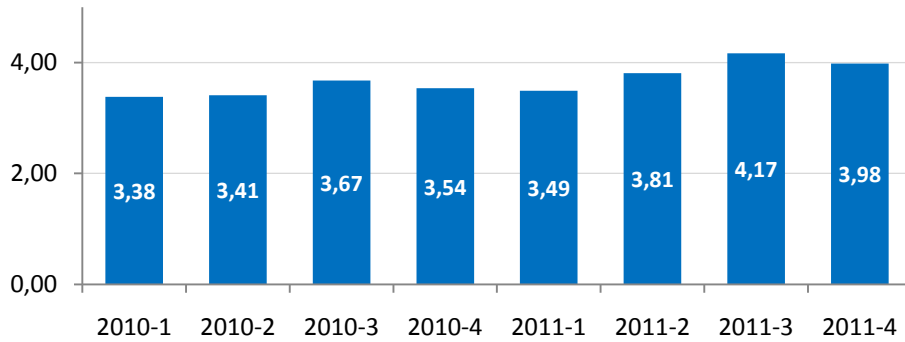
Şekil 4-26 Yıllar İtibariyle Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Gelir, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları kesinleşmiş yıllık gelir tablolarındaki net satış gelirleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

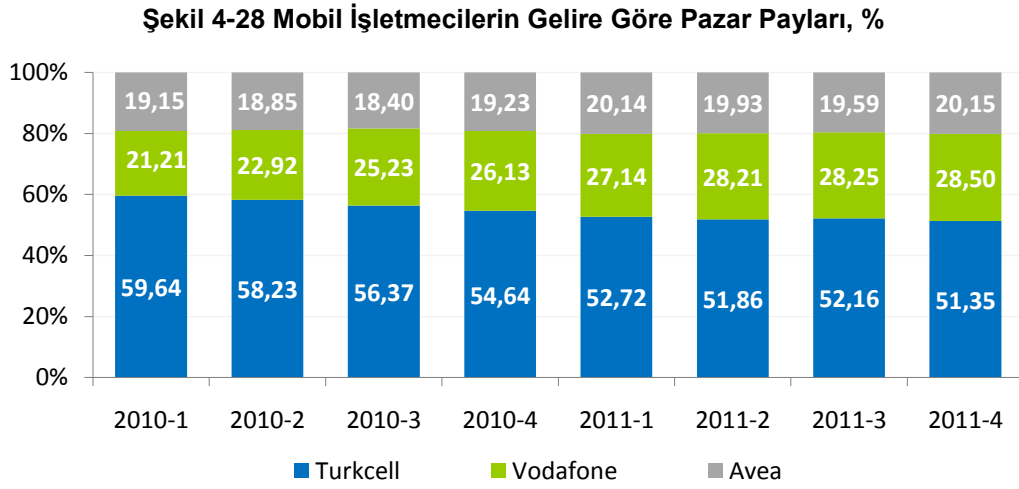
Şekil 4-27'de işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2010 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde söz konusu mobil gelirler yaklaşık 3,98 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-27 Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar TL

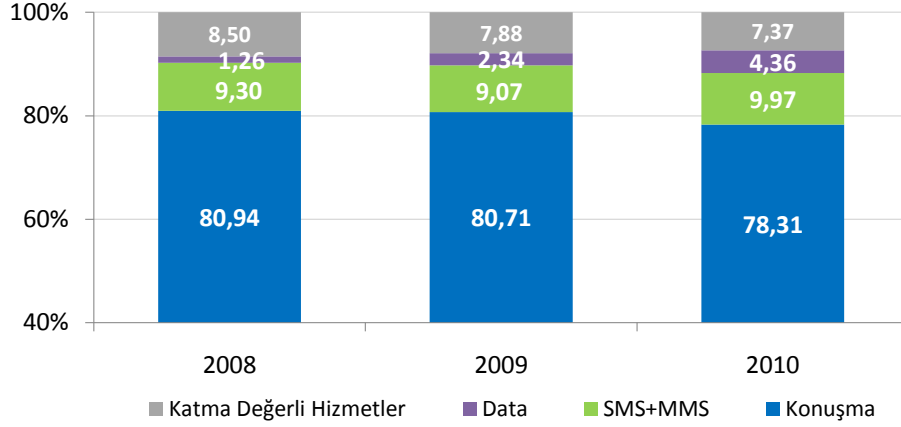
*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kesinleşmiş gelir bilgileri değildir.

Şekil 4-28'de mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,35, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,50 ve %20,15 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2011 yılı son çeyrekte gelire göre pazar payları 2010 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 3,29 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,92 ve Vodafone'un pazar payının ise 2,37 puan arttığı görülmektedir.

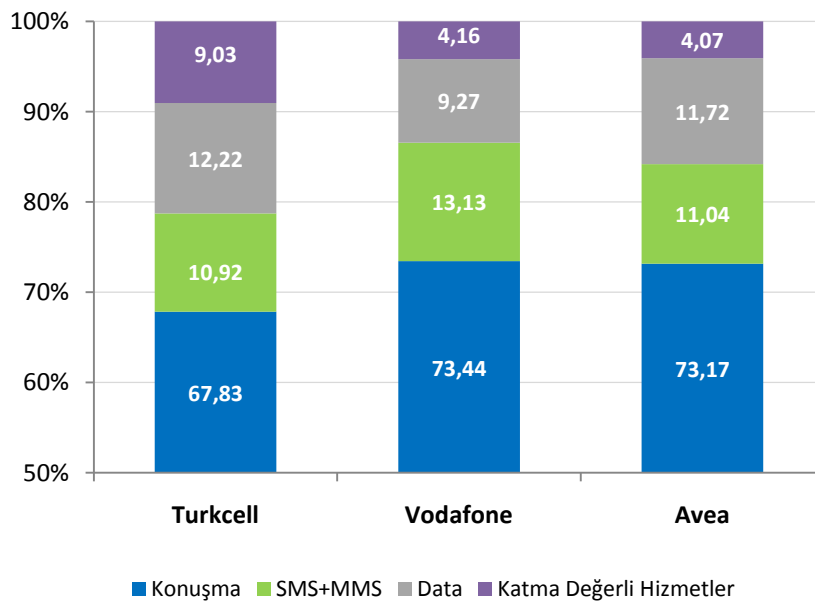
Şekil 4-29'da mobil işletmecilerin 2008, 2009 ve 2010 yılı toplam gelirlerine ait dağılıma yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere mobil işletmecilerin gelirlerinin 2008 yılında yaklaşık %81'ini konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2010 yılında %78'e gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,26 iken 2010 yılında %4,36'ya yükselmiştir. SMS+MMS gelirleri 2010 yılında toplam gelirin yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-29 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-30'da her bir mobil işletmecinin 2011 yılı dördüncü çeyrek dönem itibariyle toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %67,83'ünü, Avea'nın gelirlerinin %73,17'sini ve Vodafone'un gelirlerinin %73,44'ünü oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %10,92'sini, Avea'nın gelirlerinin %11,04'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %13,13'ünü oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %9,27, Avea'da %11,72 ve Turkcell'de %12,22 paya sahiptir.

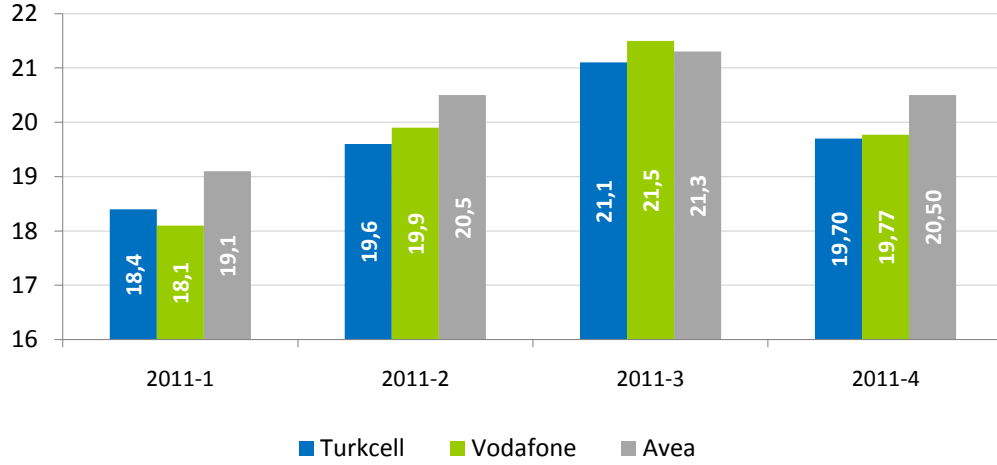
Şekil 4-30 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, 2011 4. Çeyrek, %

4.8. Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

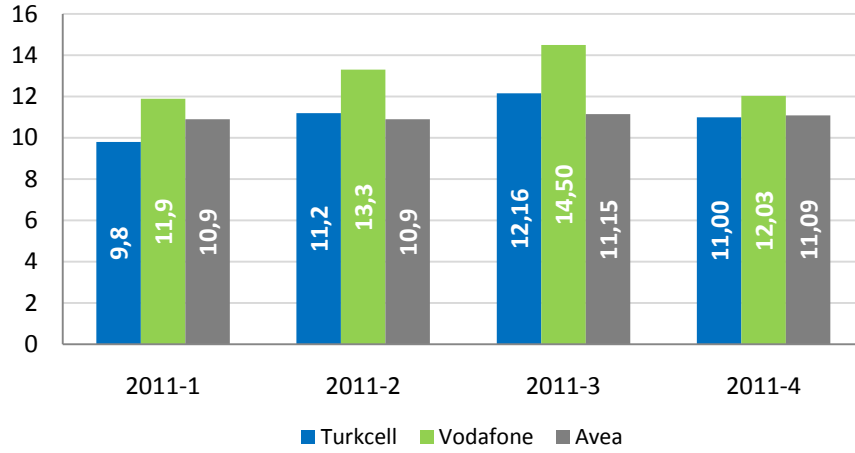
Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” mobil hizmetlerin fiyatları ve kullanım seviyelerinin en belirgin fonksiyonlarından biridir. Şekil 4-31’de Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2011 yılı çeyrekler itibariyle ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 19,70 TL, Vodafone için 19,77 TL, Avea için ise 20,50 TL’dir.

Şekil 4-31 Mobil ARPU, TL

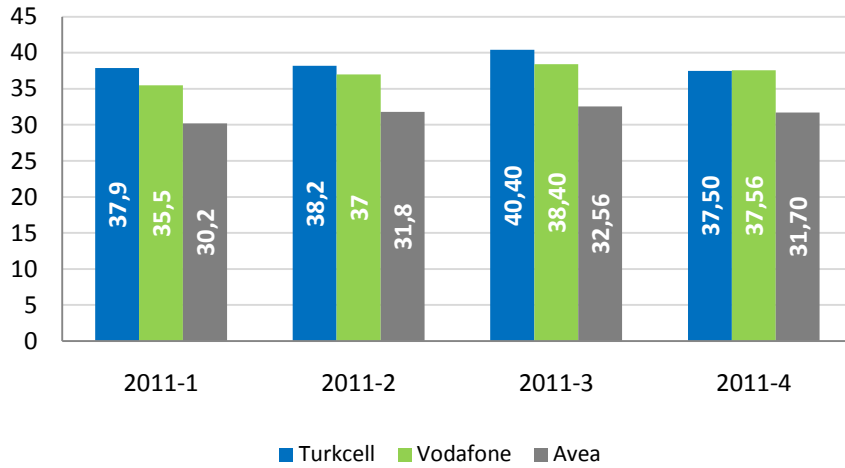
Şekil 4-32’de 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2011 son çeyrek itibariyle Turkcell’in ön ödemeli ARPU’sunun 11 TL, Vodafone’un 12,03 TL, Avea’nın ise 11,09 TL olduğu görülmektedir.

Şekil 4-32 Ön Ödemeli Mobil ARPU, TL

Şekil 4-33'de ise 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle Turkcell'in faturalı ARPU'su 37,5 TL olurken, Vodafone'un 37,56 TL, Avea'nın 31,70 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-33 Faturalı Mobil ARPU, TL

4.9. Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. Ortalama bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Çizelge 4-6'da mobil işletmecilerin 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle gerçekleşen MoU değerleri aylar bazında verilmektedir.

Aralık 2011 itibariyle, Turkcell'in MoU değeri 223 dakika, Vodafone'un 310 dakika ve Avea'nın ise 322 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-6 Mobil İşletmecilerin MoU değerleri, Dakika

	Turkcell	Vodafone	Avea
Ekim	227	303	326
Kasım	211	286	300
Aralık	223	310	322

Çizelge 4-7'de bazı AB ülkeleri ile Türkiye'deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. Türkiye, 261 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Çizelge'de İrlanda, Norveç, İngiltere, İspanya, İtalya, Portekiz ve Almanya'nın üstünde yer almaktadır.

Çizelge 4-7 AB MoU kıyaslaması

Ülke	MoU (dakika)
Fransa	279
Türkiye	261
İrlanda	257
Norveç	246
İsveç	238
Avusturya	226
İngiltere	193
AB Ortalaması	189
İtalya	170
Danimarka	168
İspanya	160
Hollanda	151
Belçika	149
İsviçre	120
Portekiz	119
Almanya	109

*Kaynak: Comreg, 2011 1. Çeyrek Raporu

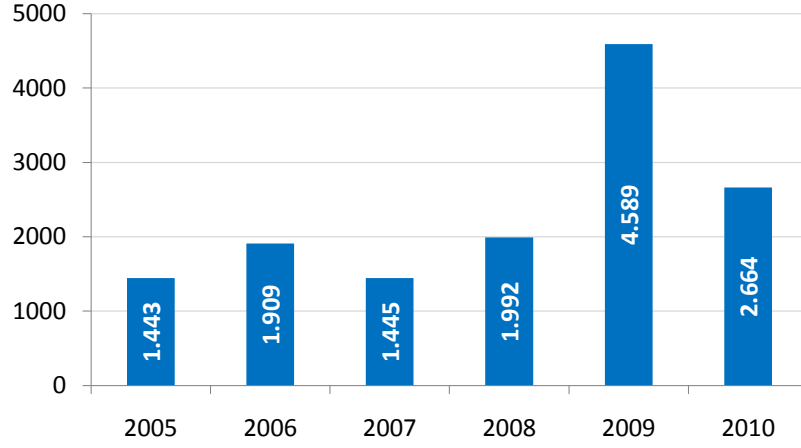
*AB ülkeleri verileri Mart 2011, Türkiye verisi 2011 4. çeyrek ortalama aylık verisidir.

4.10. Mobil Yatırım

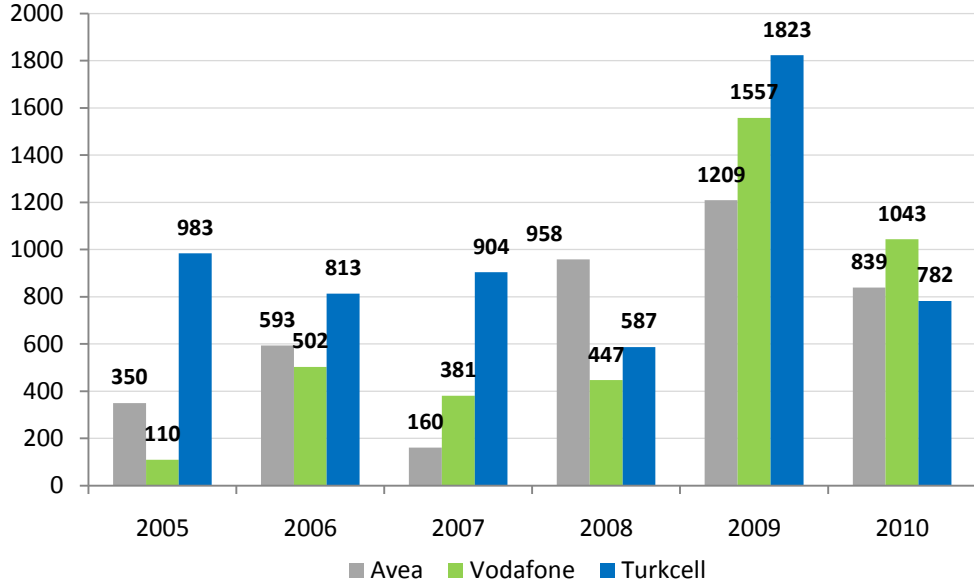
Şekil 4-34'de mobil telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren üç işletmecinin 2004-2010 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2009 yılı, 3G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımları bakımından 4589 milyon TL ile en fazla yatırım yapılan yıl olurken 2008 yılına göre %132 oranında artış söz konusudur. 2010 yılında ise 2664 milyon TL mobil yatırım yapılmıştır.

Şekil 4-34 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

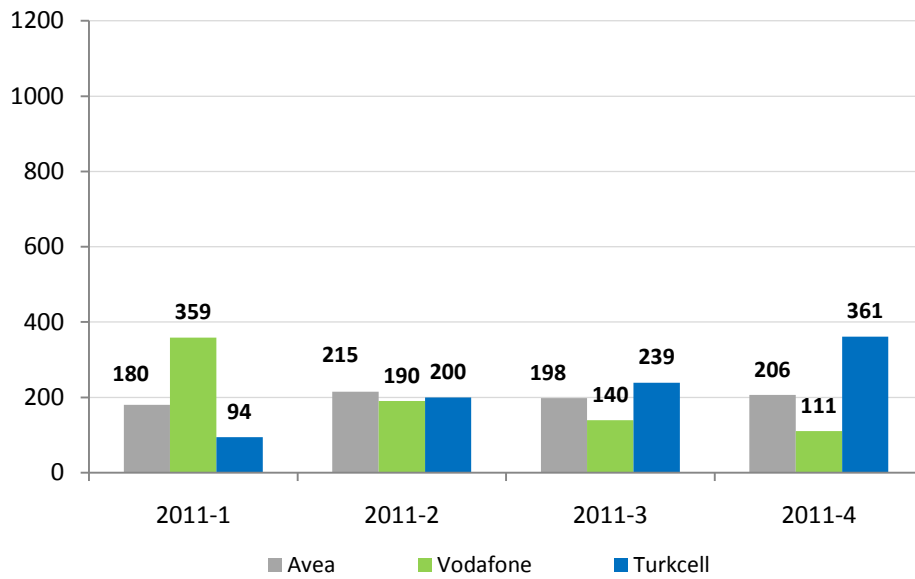
Şekil 4-35'de mobil işletmecilerin yaptıkları yıllık mobil yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre tüm işletmeciler için artış eğilimi görülmektedir. 2010 yılında ise Vodafone 1043 milyon TL, Avea 839 milyon TL, Turkcell 782 milyon TL yatırım yapmıştır.

Şekil 4-35 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

Şekil 4-36'da işletmeci bazında 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle mobil işletmecilerin yaptığı yatırım miktarları gösterilmektedir. Dördüncü çeyrekte Turkcell'in yatırım miktarı 361 milyon TL olurken, Avea 206 milyon TL ve Vodafone 111 milyon TL düzeyinde yatırım yapmıştır.

Şekil 4-36 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon TL

5 Diğer Hizmetler

5.1. Altyapı Hizmetleri

Türkiye’de 5 Mart 2012 tarihi itibariyle bildirim kapsamında 68, kullanım hakkı kapsamında 5 Altyapı İşletmeciliği Lisansı almış işletmeci bulunmaktadır. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir. Çizelge 5-1’de yer alan uzunluklar kendi altyapılarıyla birlikte işletmecilerin kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. Alternatif işletmecilerin 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 38.835 km’dir. Türk Telekom’un ise 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle 150.120 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 119.500 km’si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları, 2011 4. Çeyrek

	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kiralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
TOPLAM	32.259	6.576	33.271	5.564	38.835

Çizelge 5-2’de 2011 yılı dördüncü çeyrek dönemi itibariyle altyapı işletmecilerinin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. Abone sayısına göre en yüksek pazar payına sahip işletmeci Superonline olup, onu Borusan-Vodafone, Telnet, İşnet, Koçnet, T-Systems, Equant İstanbul, Turknet ve AT&T Global izlemektedir.

**Çizelge 5-2 Altyapı İşletmecilerinin Abone Sayılarına Göre Pazar Payları,
2011 4. Çeyrek**

İşletmeciler	Abone Sayılarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	48,79
Borusan-Vodafone	11,42
Telnet	11,22
İşnet	10,17
Koçnet	7,42
T-Systems	4,11
Equant İstanbul	3,63
Turknet	1,02
AT&T Global	0,62
Diğer	1,60
TOPLAM	100

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin abone ve gelir bilgilerine yer verilmektedir. Bu işletmecilerin toplam abone sayısı 2011 dördüncü çeyrek itibarıyla 23.922'tir. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir 2011 birinci çeyrekte yaklaşık 113 milyon TL, ikinci çeyrekte 121 milyon TL, üçüncü çeyrekte 103 milyon TL ve son çeyrekte yaklaşık 128 milyon TL seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Altyapı Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	13.300	112.844.109
2011-2	22.499	121.425.225
2011-3	25.129	103.370.443
2011-4	23.922	127.960.162

5.2. Kablolü Yayın Hizmetleri

Kurumumuzdan kablolu yayın hizmeti lisansı alan 14 işletmeci bulunmakla birlikte, geniş alanda sadece TÜRKSAT aktif olarak faaliyet göstermektedir. Trabzon ilinde faaliyet gösteren Metronet'in ise 116 analog kablo TV ve 555 kablo internet abonesi bulunmaktadır. Bu alanda yetkilendirmesi olan TTNNet

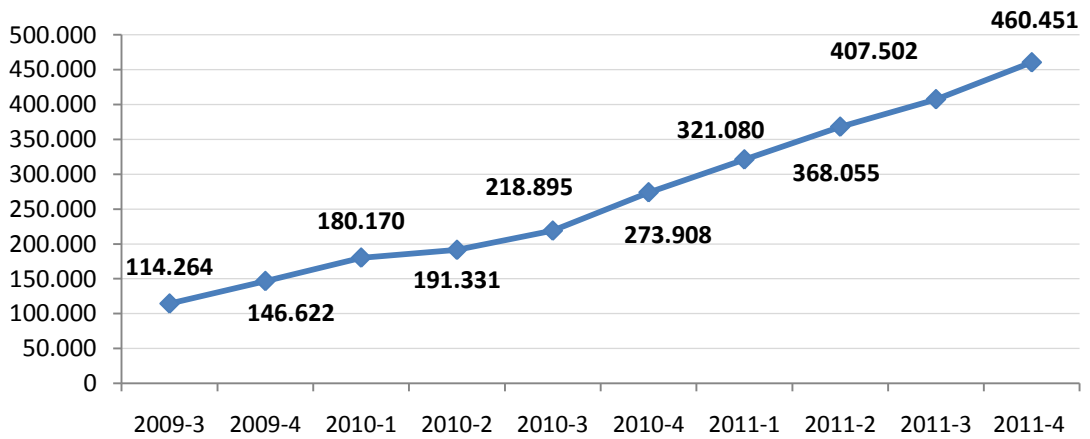
ise IPTV hizmeti sunmaktadır. TÜRKSAT'ın 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle toplam Kablo TV abone sayısı 1.260.769 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal Kablo TV abone sayısı 495.051 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 48.363 TÜRKSAT abonesi bulunmaktadır 33.640 abone ise IPTV hizmetinden faydalanmaktadır. (Çizelge 5-4)

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı	Gelir TL
2011-1	1.259.523	321.080	188	11.164	28.651.254
2011-2	1.286.128	368.055	181	24.641	37.113.499
2011-3	1.236.089	407.502	18.309	27.460	45.321.497
2011-4	1.260.885	460.451	48.363	33.640	88.897.898

Kablo internetteki abone sayısı gelişimi Şekil 5-1'de verilmekte olup, önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %13 oranında artan kablo internet abone sayısı 460.451'e ulaşmıştır.

Şekil 5-1 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.3. Uydu Haberleşme Hizmetleri

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle 10.805 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgileri Çizelge 5-5'te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2011 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 34,3 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 38,7 milyon TL, üçüncü çeyrek için yaklaşık 37,8 milyon TL ve dördüncü çeyrek için yaklaşık 43,7 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	10.892	34.284.631
2011-2	11.041	38.764.100
2011-3	10.749	37.800.249
2011-4	10.805	43.699.408

Bu alanda hizmet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının %52,18 olduğu, onu sırasıyla İşnet, Deksarnet Telekom ve BT Telekom'un izlediği görülmektedir

Çizelge 5-6 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 4.Çeyrek

İşletmeci	%
Türksat	52,18
İşnet	24,66
Deksarnet Telekom	14,67
BT Telekom	6,03
Diğer	2,45

5.4. Uydu Platform Hizmetleri

Uydu platform hizmetleri kapsamında aktif olarak faaliyet gösteren iki adet işletmeci bulunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-7’de, bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-8’de yer verilmektedir. Toplam abone sayısı 2011 son çeyrek dönemde 3.875.268’dir. Bu hizmete ilişkin gelirler 2011 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 29,6 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 33,4 milyon TL, üçüncü çeyrek için 24,4 milyon TL ve dördüncü çeyrek için ise yaklaşık 28,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 Uydu Platform Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	3.529.624	29.572.111
2011-2	3.579.784	33.370.257
2011-3	3.708.652	24.407.659
2011-4	3.875.268	28.506.287

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Digitürk’ün pazar payının %63,45, D-Smart’ın pazar payının %36,55 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-8 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 4.Çeyrek

İşletmeci	%
Digitürk (Digital Platform)	63,45
D-Smart (Doğan TV)	36,55

5.5. GMPCS Hizmetleri

2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle aktif olarak üç işletmeci GMPCS Mobil Telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9’da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2011 son çeyrek dönem için 5299’dur. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir 2011 birinci çeyrek için yaklaşık 3,8 milyon TL, ikinci

çeyrek için yaklaşık 3,9 milyon TL, üçüncü çeyrek için yaklaşık 4 milyon TL ve dördüncü çeyrek için ise yaklaşık 3,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	5168	3.763.421
2011-2	5287	3.850.309
2011-3	5257	4.074.895
2011-4	5299	3.630.555

*: İşletmecilerden gelen bilgiler doğrultusunda ilk üç çeyrek verileri güncellenmiştir.

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %54,24, Globalstar'ın pazar payının %43,59 ve Mobilkom'un pazar payının %2,17 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-10 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 4.Çeyrek

İşletmeci	%
Teknomobil	54,24
Globalstar	43,59
Mobilkom	2,17

5.6. Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik hizmeti lisansı almış 14 adet işletmeci bulunmakta olup, bunların 6'sı aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2011 yılı dördüncü çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 14.524.277 olup toplam çağrı süresi 18.861.391 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti bir önceki çeyrekte kullanılmaya başlanmış olup, 5.570.773 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 29.192.657 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 20.369.782 adedinde bireysel

numara, 14.393.648 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır.¹⁷ Rehberlik hizmeti işletmecilerinin üç aylık gelirleri birinci çeyrekte yaklaşık 19,5 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 17,2 milyon TL, üçüncü çeyrekte 21,4 milyon TL ve dördüncü çeyrekte ise yaklaşık 18,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. (Çizelge 5-11)

Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir TL
2011-1	15.443.066	20.487.699	35.026.158	-	14.888.862	20.137.296	19.536.410
2011-2	15.059.681	19.600.473	38.657.085	-	16.182.709	22.474.376	17.200.572
2011-3	16.129.748	20.664.339	31.697.482	1.934.192	15.413.823	17.363.382	21.373.070
2011-4	14.524.277	18.861.391	29.192.657	5.570.773	20.369.782	14.393.648	18.497.169

Çizelge 5-12'de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom'un çağrı sayısına göre pazar payı %65,84 olup, onu sırasıyla AssisTT, Vastech, Rehberlik Hizmetleri Servisi, Infoline ve Mega izlemektedir.

Çizelge 5-12 Çağrı Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 4. Çeyrek

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 - 11810 -11844)	65,84	1,30
AssisTT (11818-11820)	26,99	1,19
Vastech (11833)	4,06	1,95
Rehberlik Hizmetleri Servisi (11819-11850)	1,42	1,47
Infoline (11824)	1,35	1,11
Mega (11881-11883)	0,35	1,92

¹⁷ Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

5.7. OKTH Hizmetleri

Kullanım hakkı kapsamında ortak kullanım hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 62'dir. Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-13'de yer verilmektedir. 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde bu alandaki toplam abone sayısı 1766, kullanıcı sayısı 38.499 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı ilk çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelirler yaklaşık 1,5 milyon TL, ikinci çeyrekte 1,6 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 1,8 milyon TL ve dördüncü çeyrekte yaklaşık 2,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir TL
2011-1	1341	28.392	1.529.389
2011-2	1579	31.834	1.626.303
2011-3	1612	34.083	1.782.898
2011-4	1766	38.499	2.574.479

6 SONUÇ

2011 yılı dördüncü üç aylık dönem sonu itibariyle Türkiye telekomünikasyon pazarında yaşanan gelişmeler kısaca aşağıdaki şekilde özetlenmektedir:

Genel Pazar Verileri

- 5 Mart 2012 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 351 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 556'dır.
- 2011 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 5,34 milyar TL, ikinci çeyrekte 5,67 milyar TL, üçüncü çeyrekte 6,03 milyar TL, dördüncü çeyrekte ise 5,79 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2011 birinci çeyrekte yaklaşık 1,1 milyar TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 1,15 milyar TL, üçüncü çeyrekte 1,24 milyar TL ve dördüncü çeyrekte 1,33 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri 2011 1. çeyrek için yaklaşık 6,42 milyar TL düzeyinde, 2011 2. çeyrek için 6,82 milyar TL, 2011 3. çeyrek için 7,27 milyar TL ve 2011 4.çeyrek için 7,12 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 746 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 884 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 938 milyon TL ve dördüncü çeyrekte 1,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmeciler tarafından 2011 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 999 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 145 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 161,9 milyon TL ve dördüncü çeyrekte ise yaklaşık 429,3 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2011 ilk çeyrekte yatırım/gelir

oranı %92,6, ikinci çeyrekte %12,5, üçüncü çeyrekte %13 ve dördüncü çeyrekte ise %32,3'dür.

- 2011 yılı dördüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 38,48 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,33 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %0,8 oranında, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %3,7 oranında artmıştır. Trafiğin büyük bir kısmını (%82,6) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.
- 2011 birinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 37.677, ikinci çeyrekte 38.237, üçüncü çeyrekte 37.189 ve dördüncü çeyrekte 36.563'dür. Sektör çalışanlarının %66,80'ni Türk Telekom'da, %21,87'si mobil sektörde ve %11,33'ü diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.
- Sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,30), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir. Sektörde toplam çalışanların %76,9'unu erkek, %23,1'ini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Sabit Pazar

- 15,21 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye'de penetrasyon oranı yaklaşık %20,6 seviyelerine düşmüştür. Bununla birlikte; Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye'nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.
- 2011 son çeyrekte, sabit telefon hizmetleri sunan işletmeciler üzerinden taşıyıcı seçimi yöntemi ile arama yapan kullanıcı sayısı 260.306, taşıyıcı ön seçimi yöntemi ile arama yapan kullanıcı sayısı ise 313.663 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama

yapan kullanıcı sayısı ise 366.306 kişidir. Bu işletmecilerin toplam ön ödemeli kart satış adedi ise 2.475.068'dir.

- Bir önceki yılın aynı döneminde toplam gelirin %59,9'unu oluşturan PSTN gelirleri, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde toplam gelirin %61,4'ünü teşkil etmektedir. Bir diğer önemli gelir kalemi olan erişim gelirleri 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde toplam gelirlerin %27,9'unu oluştururken, bu oran 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde %28,4 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı son üç aylık dönemde toplam gelirin %6,3'ünü kiralık devre gelirleri,%3,9'unu arabağlantı gelirleri teşkil etmiştir.
- 2011 yılı son çeyrekte sabitten arama gelirleri (brüt) 1335 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Dördüncü çeyrekte yaklaşık 940 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmıştır. Bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 2011 ilk çeyrekte yaklaşık 94,5 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 96,4 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 144,6 milyon TL ve dördüncü çeyrekte yaklaşık 129,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde pazar payları %24 olurken, 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %20 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom'un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın dördüncü çeyreğinde %88,1 olan şebeke içi trafiğin toplam trafikteki payının 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde %84,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %13,2'sini oluşturan mobile doğru trafik 2011 yılının son çeyreğinde toplam trafiğin %12,2'sini teşkil etmiştir.

- 2010 yılı dördüncü üç aylık dönemde yaklaşık 5,24 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2011 yılı son üç aylık döneminde %12,1 oranında azalarak 4,61 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılının üçüncü çeyreği ile karşılaştırıldığında Türk Telekom trafiğinin %3,1 oranında arttığı görülmektedir.
- Şehir içi trafikte STH işletmecilerinin payı %7,78, Türk Telekom'un payı %92,22 olarak gerçekleşmiştir.
- Şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %14,66, Türk Telekom'un ise %84,34 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %32,54, Türk Telekom'un payı %67,46 olarak gerçekleşmiştir.
- Yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğinde Türk Telekom'un payı %69,75, STH işletmecilerinin payı %30,25 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %40,83, STH işletmecilerinin payı %59,17 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %75,78, Türk Telekom'un payı %24,22 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %13,66, Türk Telekom'un payı %86,34 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 163 (Türk Telekom Borç Sorma ve Ödeme Servisi) olmuştur.
- 2011 yılı son çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.

- 2011 yılı son çeyrekte 198,3 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,8 azalmış, bir önceki döneme göre %4,1 oranında artmıştır.
- 2010 yılı dördüncü çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 119 dakika iken 2011 yılı dördüncü çeyrekte 110,4 dakikaya düşmüştür.
- 2011 yılı dördüncü çeyrekte Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 21,9 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 5 Mart 2012 itibariyle sabitte taşınan numara sayısı 170 bine yaklaşmıştır.

İnternet ve Genişbant

- 2003 yılında sadece 18.604 genişbant internet abonesi bulunmaktayken, sekiz yılda yaklaşık 755 kat artışla 2011 yılı sonu itibariyle 14 milyonu geçmiştir.
- Türkiye internet aboneliğinde 2011 yılının dördüncü çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %6,9 artış gerçekleşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak %62,8 olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %6,9'luk ortalama büyümeye karşılık ilk defa düşen xDSL abone sayısı 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle 6,8 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir.

- 2011 birinci çeyrek için İSS hizmetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 754 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 804 milyon TL, üçüncü çeyrek için 859 milyon TL ve dördüncü çeyrek için 888 milyon TL'dir.
- Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %80'ni 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih etmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin %68,3'ünün 100 Mb üzeri kullanımı bulunmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %30'u bulunmaktadır.
- 2 Mbit/sn (dahil) ile 10 Mbit/sn arasındaki sabit genişbant aboneliğin AB ortalaması %58 iken bu oran Türkiye'de %82'ye çıkmaktadır. Buna karşılık 10 Mbit/sn üzeri aboneliğin AB ortalaması %29 iken Türkiye'de %8'e düşmektedir.
- Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle %9,1 olarak gerçekleşirken, pazarda fiber ve kablo genişbantın da etkisi ile birlikte TNet'in pazar payındaki gerileme devam ederek %80,9 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,1 olurken, fiberin pazar payı %3,5 olarak gerçekleşmiştir.
- AB ülkelerinde genişbant hizmetlerinde yerleşik işletmecilerin ortalama payı %44 iken Türkiye'de yaklaşık %81 seviyelerindedir.
- Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,4 iken, AB ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %7,2 iken AB ortalaması %6,1'dir. AB ülkeleri hanehalkı sabit penetrasyon ortalaması %61,4 iken Türkiye'de 2011 yılı dördüncü çeyreği itibariyle yaklaşık %41,2 olarak gerçekleşmiştir.

- 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle “Nic.tr” kayıtlarında 282.370 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %68,8’i “com.tr”, %9,1’i “gen.tr”, %3,8’i “gov.tr”, %3,8’i ise “k12.tr” uzantısına sahiptir.

Mobil Pazar

- Aralık 2011 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88,6 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 65,3 milyon mobil abone bulunmaktadır.
- 3G abone sayısı 31,4 milyona ulaşmıştır.
- 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %100’ün üzerine çıkmaktadır.
- 2010 dördüncü çeyrekte 19,4 milyon olan 3G abone sayısı 2011 son çeyrekte 31,4 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 1.448.020’den 6.454.801’e yükselmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı ise 10.458 TByte olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 3.943.513, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 2.511.288 olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı dördüncü çeyreğinde mobil abonelerin yaklaşık %65’ini ön ödemeli aboneler oluşturmakta, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranı %30,9’dan %35,3’e çıkmıştır.
- Avrupa’da mobil abonelerin %30,1’i 3G abonesi iken, 2009 yılı Temmuz ayından bu yana hizmet sunumuna başlanan Türkiye’de bu oran yaklaşık %48 seviyelerine ulaşarak AB ortalamasını geçmiştir.

- 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde taşınan numara sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %1,9 oranında azalarak yaklaşık 3,4 milyon olarak gerçekleşmiştir. 5 Mart 2012 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 40 milyonu geçmiştir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde Avea yaklaşık 116 bin, Vodafone yaklaşık 56 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 171 bin abone kaybetmiştir.
- 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell %52,87, Vodafone %27,59, Avea ise %19,54'lük paya sahiptir.
- 2011 yılı Aralık ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,85, %3,6 ve %4,23 olarak gerçekleşmiştir.
- Abone profiline bakıldığında en fazla faturalı aboneye Avea sahip olup, Avea'nın abonelerinin %44'ü faturalı abonelerden oluşmaktadır. Avea'yı %33,8 ile Turkcell ve %31,9 ile Vodafone takip etmektedir.
- Ön ödemeli abonelerde Turkcell %54,1, Vodafone %29, Avea ise %16,9 pazar payına sahiptir. Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell %50,7, Avea %24,4, Vodafone %25 pay almıştır.
- 2011 yılı son çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 38,48 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafik %0,8 oranında artmış, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %16,7 oranında artmıştır. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiği bir önceki döneme göre yaklaşık %0,4 oranında azalmış, Avea'nın trafik hacmi yaklaşık %2, Vodafone'nun trafik hacmi ise yaklaşık %1,8 oranında artmıştır.
- 2011 yılı son çeyrekte trafikten alınan pazar payları bir önceki dönemle kıyaslandığında, Turkcell'in pazar payının %45,64'ten %45,07'ye düştüğü, Avea'nın pazar payının %23,15'ten %23,43'e ve Vodafone'un pazar payının ise %31,21'den %31,50'ye yükseldiği görülmektedir.

- 2011 yılı son çeyrekte de mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- Avea, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 112 (Sihhi İmdat)'dir.
- 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %4 oranında azalarak 39.722 milyon adet olarak gerçekleşirken, MMS sayısı 73 milyon seviyelerine yükselmiştir. 2011 yılı son üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %10,1 oranında, Avea'nın SMS sayısı ise %7,8 oranında azalırken, Vodafone'un SMS sayısı ise %7,7 oranında artmıştır.
- 2011 yılı dördüncü çeyrek dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,35, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,50 ve %20,15 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2011 yılı son çeyrekte gelire göre pazar payları 2010 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 3,29 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,92 ve Vodafone'un pazar payının ise 2,37 puan arttığı görülmektedir.
- Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %67,83'ünü, Avea'nın gelirlerinin %73,17'sini ve Vodafone'un gelirlerinin %73,44'ünü oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %10,92'sini, Avea'nın gelirlerinin %11,04'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %13,13'ünü oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %9,27, Avea'da %11,72 ve Turkcell'de %12,22 paya sahiptir.
- 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 19,70 TL, Vodafone için 19,77 TL, Avea için ise 20,50 TL'dir.
- Aralık 2011 itibariyle, Turkcell'in MoU değeri 223 dakika, Vodafone'un 310 dakika ve Avea'nın ise 322 dakika olarak gerçekleşmiştir.

- Türkiye, 261 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile İrlanda, Norveç, İngiltere, İspanya, İtalya, Portekiz ve Almanya'nın üstünde yer almaktadır.

Diğer İşletmeciler

- Alternatif işletmecilerin 2011 yılı dördüncü çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 38.835 km'dir. Türk Telekom'un ise aynı dönem itibariyle 150.120 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 119.500 km'si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.
- Altyapı işletmecilerinin toplam abone sayısı 2011 dördüncü çeyrek itibariyle 23.922'tir. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir 2011 birinci çeyrekte yaklaşık 113 milyon TL, ikinci çeyrekte 121 milyon TL, üçüncü çeyrekte 103 milyon TL ve son çeyrekte yaklaşık 128 milyon TL seviyesindedir.
- TÜRKSAT'ın 2011 yılı dördüncü üç aylık dönem itibariyle Türkiye'de toplam Kablo TV abone sayısı 1.260.769 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal Kablo TV abone sayısı 495.051 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ilinde faaliyet gösteren Metronet'in ise 116 analog kablo TV ve 555 kablo internet abonesi bulunmaktadır. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 48.363 TÜRKSAT abonesi bulunmaktadır. 33.640 abone ise IPTV hizmetinden faydalanmaktadır.
- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %13 oranında artarak dördüncü çeyrekte 460.451'e ulaşmıştır.
- Uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 10.805 aboneye hizmet sunmaktadır. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2011 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 34,3 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık

38,7 milyon TL, üçüncü çeyrek için yaklaşık 37,8 milyon TL ve dördüncü çeyrek için yaklaşık 43,7 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

- Uydu platform hizmetlerinde toplam abone sayısı 2011 son çeyrek dönemde 3.875.268'dir. Bu hizmete ilişkin gelirler 2011 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 29,6 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 33,4 milyon TL, üçüncü çeyrek için 24,4 milyon TL ve dördüncü çeyrek için ise yaklaşık 28,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- GMPCS Mobil Telefon hizmet grubunda toplam abone sayısı 5299'dur. Bu hizmete ilişkin gelirler 2011 birinci çeyrek için yaklaşık 3,8 milyon TL, ikinci çeyrek için yaklaşık 3,9 milyon TL, üçüncü çeyrek için yaklaşık 4 milyon TL ve dördüncü çeyrek için ise yaklaşık 3,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Rehberlik hizmeti işletmecilerinin 2011 yılı dördüncü çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 14.524.277 olup toplam çağrı süresi 18.861.391 dakikadır. Bu hizmete ilişkin gelirler birinci çeyrekte yaklaşık 19,5 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 17,2 milyon TL, üçüncü çeyrekte 21,4 milyon TL ve dördüncü çeyrekte ise yaklaşık 18,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunan işletmecilerin 2011 yılı dördüncü üç aylık dönemde toplam abone sayısı 1766, kullanıcı sayısı 38.499 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı ilk çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelirler yaklaşık 1,5 milyon TL, ikinci çeyrekte 1,6 milyon TL, üçüncü çeyrekte yaklaşık 1,8 milyon TL ve dördüncü çeyrekte yaklaşık 2,6 milyon TL'dir.